

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Jarko Lajunen

YHTEISÖVILJELY KESTÄVÄN KAUPUNGIN RAKENTAMISESSA

Ristinummen viljelylaatikkopuutarha

Tekniikka
2023

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Jarko Lajunen
Opinnäytetyön nimi	Yhteisöviljely kestävän kaupungin rakentamisessa
Vuosi	2023
Kieli	suomi
Sivumäärä	59
Ohjaaja	Riitta Niemelä, VAMK Suvi Aho, Vaasan kaupunki Anni Toivanen, Vaasan kaupunki

Tämä opinnäytetyö tutkii yhteisöviljelyn hyötyjä, kestävän kehityksen eri näkökulmista. Opinnäytetyö on toteutettu empiirisenä tutkimuksena, johon tiedot on kerätty palautekyselyillä, sekä tieteellisistä ja kirjallisista lähteistä. Opinnäytetyön tekijä osallistui myös itse yhteisöviljelyyn Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa viljelykaudella 2022.

Viljelyyn osallistuneille viljelijöille ja viljelylaatikkoprojektiin osallistuneille sidosryhmille räätälöitiin erilaiset kyselyt. Opinnäytetyön tekijän oma osallistuminen viljelyyn ja havainnointi sen aikana toi arvokasta tietoa ensikertalaisen viljelijän näkökulmasta katsottuna opinnäytetyön tekemistä varten.

Ristinummen viljelylaatikkopuutarhaprojekti vaikutti positiivisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilla ja sen tulokset vahvistavatkin jo aikaisemmin tiedossa olleiden yhteisöviljelyn hyötyjen paikkaansa pitävyyttä.

ABSTRACT

Author	Jarko Lajunen
Title	Community Gardening in Building a Sustainable City
Year	2023
Language	Finnish
Pages	59
Name of supervisor	Riitta Niemelä, VAMK Suvi Aho, Vaasan kaupunki Anni Toivanen, Vaasan kaupunki

This thesis will map the benefits of a community gardening in different perspectives of a sustainable development. The thesis was implemented as an empirical study, for which information has been collected by feedback surveys, also from scientific and literary sources. The author of the thesis also participated for the community gardening itself in the Ristinummi cultivation box garden in the 2022 gardening season.

Separated surveys were customized for the gardeners who participated for the gardening and for the stakeholders which participated for the cultivation box garden project. The participation in the gardening by the thesis author and observation during it brought valuable information for the thesis from the point of view of a first-time gardener.

The Ristinummi cultivation box garden project had a positive effect on various aspects of sustainable development, and its results confirm the validity of the previously known benefits of community gardening.

Keywords	Community gardening, sustainable development, and resident participation
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	11
2	KESTÄVÄ KEHITYS	12
	2.1 Ekologinen kestävä kehitys	12
	2.2 Taloudellinen kestävä kehitys.....	13
	2.3 Sosiaalinen kestävä kehitys.....	13
3	YHTEISÖVILJELY	14
	3.1 Yhteisöviljelyn historia	14
	3.2 Yhteisöviljely nykyään	15
	3.3 Yhteisöviljelyn tulevaisuudennäkymät	16
4	RISTINUMMEN VILJELYLAATIKKOPUUTARHA	17
	4.1 Toiminta ja tapahtumat	18
	4.1.1 Ristinummen yhteisöviljelyn ilta 7.4.	18
	4.1.2 Ensimmäinen viljelykoulutus 3.5.....	18
	4.1.3 Toinen viljelykoulutus ja istutustalkoot 24.5.	18
	4.1.4 Itsenäinen viljely	19
	4.1.5 Harvest night -sadonkorjuuilta 24.8.	19
5	TUTKIMUSMENETELMÄT.....	20
	5.1 Viljelijäpalautekysely.....	20
	5.2 Sidösryhmäpalautekysely	20
	5.3 Osallistuminen viljelyyn ja oma havainnointi	21
6	VILJELIJÄPALAUTEKYSELY	22
	6.1 Henkilötiedot	22
	6.1.1 Sukupuolijakauma	22
	6.1.2 Kyselyyn vastanneiden ikä	23
	6.1.3 Kansallisuus	23
	6.1.4 Äidinkieli.....	24

6.2	Taustatiedot.....	24
6.2.1	Mainonnan tavoittavuus.....	24
6.2.2	Aiempi viljelykokemus	25
6.3	Koulutukset.....	25
6.3.1	Uuden oppiminen viljelykoulutuksissa	25
6.3.2	Koulutusten mielenkiinto.....	26
6.3.3	Koulutusten hyöty viljelyssä.....	26
6.3.4	Hyvää koulutuksissa	26
6.3.5	Koulutuksien toimivuus ja pidettävyys	26
6.3.6	Kehitysehdotuksia viljelykoulutuksiin	27
6.4	Kokeilun mielekkyys.....	27
6.4.1	Viljelylaatikkopuutarhan tuoma positiivisuus.....	27
6.4.2	Kyllästymisen viljelyyn	28
6.4.3	Viljelylaatikkopuutarhan puutteet.....	28
6.4.4	Kesän aikana havaittua, toimimatonta	29
6.4.5	Kehitysideoita viljelylaatikkopuutarhaan.....	29
6.5	Ympäristö	29
6.5.1	Pölyttäjä-, tuholais- ja eläinhavainnot	30
6.5.2	Kiinnostus kiertotalouteen.....	30
6.6	Viljelyn sato.....	30
6.6.1	Ruokapöytään saadut, itse kasvatetut vihannekset	31
6.6.2	Viljelylaatikon sadon odotukset.....	31
6.6.3	Rahallinen säästö	32
6.7	Yhteisöllisyys	32
6.7.1	Viihtyvyyden lisääntyminen	33
6.7.2	Uusiin ihmisiin tutustuminen	33
6.7.3	Viljelijäyhteisön otollisuus	33
6.7.4	Viljelylaatikkopuutarha kohtaamispaikkana	34
6.7.5	Kohtaamiset	34
6.7.6	Ilkivalta	34

6.7.7	Syrjintä, häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu	35
6.7.8	Toiveiden huomiointi	35
6.7.9	Apu Suomeen kotoutumisessa	35
6.7.10	Suomen kielen oppiminen	36
6.8	Tulevaisuus.....	36
6.8.1	Viljelyn jatkaminen Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa	37
6.8.2	Viljely muualla	37
7	SIDOSRYHMÄPALAUTEKYSELY	39
7.1	Organisaatio	39
7.2	Työn- ja vastuunjako	40
7.2.1	Tyytyväisyys omaan rooliin.	40
7.2.2	Tyytyväisyys oman organisaation rooliin	40
7.2.3	Tyytyväisyys vastuunjakoon	41
7.2.4	Vastuun jakautuminen	42
7.3	Koettu hyöty ja synergia	42
7.3.1	Tyytyväisyys viljelylaatikkohankkeeseen	42
7.3.2	Viljelylaatikkoprojektin linkittyminen organisaatioiden tavoitteisiin	43
7.3.3	Palaute muualta	44
7.3.4	Viljelylaatikkoprojekti poikkihallinnollisen toiminnan innostajana 44	
7.4	Viestintä	45
7.4.1	Hankkeen sisäinen viestintä	45
7.4.2	Hankkeen ulkoinen viestintä	46
7.4.3	Ulkoisen viestinnän ongelmia	47
7.5	Kehittämisehdotukset.....	47
7.5.1	Kehittämisehdotukset työn- ja vastuunjakoon.....	47
7.5.2	Kehittämisehdotukset sisäiseen viestintään.....	48
7.5.3	Kehittämisehdotukset ulkoiseen viestintään.....	48
7.5.4	Kehittämisehdotukset Ristinummen viljelylaatikkopuutarhaan	48

7.5.5	Muita kehittämissuhteita	48
7.6	Itsearviointi	49
7.6.1	Oma osallistuminen hankkeessa	49
7.6.2	Tavoitteisiin pääsy	49
7.6.3	Parantamisen varat kunkin omassa toiminnassa	50
7.6.4	Kuvaus hyvin onnistuneesta suoriutumisesta	50
8	HANKEVERTAILU	51
8.1	Turun kaupungin viljelylaatikkoprojekti	51
8.2	Kekkilän Kasvatetaan iloa -hanke	53
9	YHTEENVETO	55
	LÄHTEET	57

TAULUKKO- JA KUVALUETTELO

Taulukko 1. Sukupuoli.....	22
Taulukko 2. Syntymävuosi	23
Taulukko 3. Kansallisuus	23
Taulukko 4. Äidinkieli.....	24
Taulukko 5. Mainonnan tavoitavuus.....	24
Taulukko 6. Aiempi viljelykokemus	25
Taulukko 7. Uuden oppiminen	25
Taulukko 8. Koulutusten mielenkiinto.....	26
Taulukko 9. Koulutusten hyöty viljelyssä.....	26
Taulukko 10. Koulutusten toimivuus	26
Taulukko 11. Puutarhan tuoma hyvä	27
Taulukko 12. Kyllästyminen	28
Taulukko 13. Puutteet	28
Taulukko 14. Toimimattomuus.....	29
Taulukko 15. Pölyttäjä- tuholais- ja eläinhavainnot	30
Taulukko 16. Kiinnostus kiertotalouteen.....	30
Taulukko 17. Ruokapöytään saadut, itse kasvatetut vihannekset	31
Taulukko 18. Sadon.....	31
Taulukko 19. Enemmän vai vähemmän?.....	31
Taulukko 20. Rahallinen säästö	32
Taulukko 21. Viihtyvyyden.....	33
Taulukko 22. Tutustuminen.....	33
Taulukko 23. Viljelijäyhteisön	33
Taulukko 24. Viljelylaatikkopuutarha	34
Taulukko 25. Kohtaamiset	34
Taulukko 26. Ilkivalta	34
Taulukko 27. Epäasiallinen kohtelu	35
Taulukko 28. Toiveiden huomiointi	35
Taulukko 29. Apu kotoutumiseen	36

Taulukko 30. Suomen kielen.....	36
Taulukko 31. Viljelyn.....	37
Taulukko 32. Halu viljelyyn muualla	37
Taulukko 33. Missä halutaan viljellä?	38
Taulukko 34. Organisaatio	39
Taulukko 35. Tyytyväisyys omaan rooliin projektissa	40
Taulukko 36. Tyytyväisyys oman organisaation rooliin	40
Taulukko 37. Tyytyväisyys vastuunjakoon.....	41
Taulukko 38. Tyytyväisyys viljelylaatikkohankkeeseen	42
Taulukko 39. Linkittyminen organisaatioiden tavoitteisiin	43
Taulukko 40. Palaute muualta	44
Taulukko 41. Innostus poikkihallinnolliseen toimintaan	44
Taulukko 42. Sisäisen viestinnän toimivuus	45
Taulukko 43. Tyytyväisyys ulkoiseen viestintään	46
Taulukko 45. Oma osallistuminen hankkeessa.....	49
Taulukko 46. Tavoitteisiin pääsy.....	49
Kuva 1. Sukupuoli.....	22
Kuva 2. Ikä	23
Kuva 3. Kansallisuus.....	23
Kuva 4. Äidinkieli.....	24
Kuva 5. Mainonnan tavoittavuus.....	24
Kuva 6. Aiempi viljelykokemus	25
Kuva 7. Uuden oppiminen viljelykoulutuksissa	25
Kuva 8. Koulutusten mielenkiinto.....	26
Kuva 9. Koulutusten toimivuus	26
Kuva 10. Puutarhan tuoma hyvä	27
Kuva 11. Kyllästymisen viljelyyn.....	28
Kuva 12. Puutteet	28
Kuva 13. Toimimattomuus.....	29
Kuva 14. Sadon odotukset	31

Kuva 15. Rahallinen säästö	32
Kuva 16. Viihtyvyyden lisääntyminen	33
Kuva 17. Tutustuminen uusiin ihmisiin.....	33
Kuva 18. Viljelijäyhteisön otollisuus	33
Kuva 19. Viljelylaatikkopuutarha kohtaamispaikkana	34
Kuva 20. Kohtaamiset	34
Kuva 21. Ilkivalta	34
Kuva 22. Epäasiallinen kohtelu	35
Kuva 23. Toiveiden huomiointi	35
Kuva 24. Apu kotoutumiseen	36
Kuva 25. Suomen kielen oppiminen	36
Kuva 26. Viljelyn jatkaminen Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa	37
Kuva 27. Halu viljelyyn muualla	37
Kuva 28. Sidosryhmäpalautekyselyyn vastanneet organisaatiot	39
Kuva 29. Tyytyväisyys omaan rooliin	40
Kuva 30. Tyytyväisyys oman organisaation rooliin	41
Kuva 31. Tyytyväisyys vastuunjakoon.....	41
Kuva 32. Vastuun jakautuminen, vastaajien määrä: 9	42
Kuva 33. Tyytyväisyys hankkeeseen tähän mennessä.....	43
Kuva 34. Linkittyminen organisaatioiden tavoitteisiin	44
Kuva 35. Innostus poikkihallinnolliseen toimintaan	45
Kuva 36. Sisäisen viestinnän toimivuus	46
Kuva 37. Tyytyväisyys ulkoiseen viestintään	47
Kuva 38. Oma osallistuminen hankkeessa.....	49
Kuva 39. Tavoitteisiin pääsy.....	50

1 JOHDANTO

Vaasan kaupungin strategiaa ohjaava keskeinen tavoite on olla hiilineutraali 2020-luvulla. Alkuperäinen tavoite oli olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, mutta sitä tiukennettiin vuoteen 202X. /1/

Reilua ja sosiaalisesti kestävästä vihreästä siirtymästä edistää asukasosallisuus. Kaupungin kestävyystyön asukaslähtöisyyttä ja osallisuutta vahvistetaan Asukasenerginen Vaasa -hankkeessa. Ympäristöministeriön rahoittamassa hankkeessa toteutetaan vaasalaisten ideoita kestävämpään kaupunkielämään. /2/

Osana hanketta toimi Vaasan Ristinummelle, toukokuussa 2022 perustettu viljelylaatikkopuutarha. Viljelemään kutsuttiin lähialueen asukkaita sekä kaupungin kotouttamispalveluiden asiakkaita. Vaasan kaupunki järjesti viljelykoulutuksia ja toimintaa suunniteltiin yhdessä viljelijöiden toiveiden mukaan. Aikaisempaa viljelykokemusta ei viljelyyn osallistuvilta edellytetty. /3/

Viljelyyn voi hyödyntää pientäkin pihaa. Ruoan kasvatusta onnistuu jopa kohtuullisen valoisassa kerrostalon pihassa tai parvekkeella ruukuissa. Pihaa suunnitellessa voikin siis yksivuotisten koristepuiden ja -pensaiden sijaan päättää istuttaa esimerkiksi hedelmäpuita ja -pensaita, mitkä pidättävät hiiltä paljon tehokkaammin. /4/ Viljelylaatikkopuutarha on myös erinomainen vaihtoehto.

Tässä opinnäytetyössä käydään läpi, mitä hyötyjä yhteisöviljelyllä Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa saavutettiin kestävästä kehityksen eri näkökulmista, viljelykaudella 2022.

2 KESTÄVÄ KEHITYS

”Kestävä kehitys tarkoittaa ihmisten hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa.” /5/

Ympäristöministeriön www-sivuilla kerrotaan kestävä kehityksen olevan maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata hyvät elämisen mahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Tämä tarkoittaa, että päätöksenteossa ja toiminnassa otetaan tasavertaisesti huomioon myös ympäristö, ihminen ja talous. Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttäminen, sekä ihmisen taloudellisen ja aineellisen toiminnan sopeuttaminen luonnon kestokyvyn pitkällä aikavälillä, ovat perusehtona kestävä kehitykselle. /6/

”Kestävään kehitykseen vaikuttaa olennaisesti se, kuinka taloudellinen ja muu yhteiskunnan kehitys edistää maan asukkaiden hyvinvointia. Kansalaisten perushyvinvointi on yksi tärkeä edellytys ekologisen kestävyys edistämiseksi ja sen yhteiskunnalliselle hyväksyttävyydelle.” /6/

2.1 Ekologinen kestävä kehitys

Ekologinen kestävä kehitys on yksinkertaisesti sitä, että ekosysteemien toimivuus taataan myös tulevaisuudessa. Tämä tarkoittaa, että ekosysteemien toimintaa ei tule häiritä niin, että ne eivät enää palautuisi ennalleen. Koska ihmiset ovat riippuvaisia luonnosta, on elinehtona ekosysteemien hyvä toiminta. Kaikki käyttämämme materiaali ja energia ovat peräisin ympäristöstämme. /7/

Varovaisuusperiaatteen noudattaminen onkin siis keskeistä ekologisen kestävyysden kannalta. Toimia, jotka estävät ympäristön tilan heikkenemistä, ei voida lykätä tieteellisen näytön puuttumisen perusteella. Riskit, haitat ja kustannukset tulee arvioida ennen toimiin ryhtymistä. Haittojen synnyn ennaltaehkäisy ja haittojen syntypaikkatorjunta ovat myös tärkeitä periaatteita. /6/

2.2 Taloudellinen kestävä kehitys

”Taloudellinen kestävyys on sisällöltään ja laadultaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu pitkällä aikavälillä velkaantumiseen tai varantojen hävittämiseen.” /6/

Yhteiskunnan keskeisille toiminnoille on edellytyksenä kestävä talous. Taloudellinen kestävä kehitys on täysin riippuvaista ekologisesta kestävästä kehityksestä. Taloudellisella kestävyydellä viitataan markkinatalouden toimintaan kestävällä pohjalla. Tässä toiminnassa äkkinäisiä muutoksia ja ylivelkaantumista pyritään välttämään. /7/

2.3 Sosiaalinen kestävä kehitys

Hyvinvoinnin edellytysten takaaminen ja ihmisarvoisen elämän siirtyminen seuraaville sukupolville on keskeisenä ideana sosiaalisessa ja kulttuurisessa kestävydessä. Sosiaalinen kestävä kehitys on riippuvaista ekologisesta ja taloudellisesta kestävästä kehityksestä. Maailmanlaajuisia sosiaalisen kestävyiden haasteita ovat väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuolto, sukupuolten välinen epätasa-arvo, sekä koulutuksen järjestäminen. Näillä on merkittäviä vaikutuksia ekologiaan ja taloudelliseen kestävyteen. /6, 7/

3 YHTEISÖVILJELY

Amerikan yhteisöviljely-yhdistys, (American Community Gardening Association) määrittelee, että yhteisöpuutarha voi olla mikä tahansa, ihmisryhmän viljeleminen maa-alue. Se voi olla kaupunki-, esikaupunki- tai maaseutualue. Siellä voidaan kasvatkaa kukkia, vihanneksia ja yrttejä yms. Se voi olla yksi yhteinen maa-alue tai se voi olla useita yksittäisiä maa-alueita. Se voi sijaita esim. koulussa, sairaalassa tai naapurustossa. Se voi olla myös sarja kaupunkiviljelylle omistettuja tontteja, joissa tuotteet viljellään myyntiä varten. /8/

Yhteisöpuutarhat ovat siis paikkoja, joissa ihmiset kokoontuvat kasvattamaan ruokaa, edistämään terveyttä, vihreyttämään kaupunkiympäristöä, tukemaan elinikäistä oppimista ja kehittämään elinvoimaisia yhteisöjä. /9/

Viime vuosikymmeninä suosiota saaneet yhteisöpuutarhat sijaitsevat usein kaupunkimailla. Ne voivat sijaita esim. tyhjillä tai hylätyillä tonteilla. Tämänlainen sijoittaminen parantaa tilankäyttöä ja kaunistaa maisemaa. Yhteisöpuutarhat ovatkin elintärkeitä etenkin kaupungeissa, joissa luontoon ei välttämättä ole juurikaan yhteyttä, joissa asukkailla saattaa olla vähän tai ei ollenkaan tilaa viljelylle. /10/

3.1 Yhteisöviljelyn historia

Yhteisöviljelyn nykykäsite on nähnyt yhteisöpuutarhojen kasvua ympäri maailmaa 1970-luvulta lähtien. Idea ryhmästä ihmisiä viljelemässä yhteisellä maalla on kuitenkin vanha. /9/

Kaupunkipuutarhoja on ollut yhtä pitkään kuin kaupungejakin. Kaupunkipuutarhoista tuli suosittuja 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa, kun köyhä väestö pyrki kasvattamaan itse osan omasta ruoastaan kaupunkiympäristössä. Puutarhatiloja ja maatalousmaita onkin pyritty säilyttämään kävelyetäisyydellä kaupungeista, kaupunkisuunnittelijoiden toimesta.

Luonnontieteilijä Pehr Kalm perusti Suomessa Turkuun kaupunkipuutarhan 1700-luvun puolivälissä. Viihtyisän ympäristön ja ruoan tuotannon lisäksi hän loi kaupunkipuutarhallaan myös tieteellistä merkitystä. Oman ruoan kasvatusta takapihalla kaupunkiympäristössä ei siis ole uusi trendi, vaikka hyötykasvien viljelyn suosio on noussut koronapandemian myötä, sekä Venäjän hyökkäyksen nostaessa ruokakustannuksia. /11/

3.2 Yhteisöviljely nykyään

Yhteisölliset kaupunkiviljelmät, ruokapiirit ja ruokaosuuskunnat ovat kansalaistoimintaa, jossa ihmiset toimivat yhdessä. Ihmisten yhteistoiminta ei aina ole ongelmallista, eikä yhteisöllisyys välttämättä ole pelkästään hauskaa. Ihmiset ovat pohjimmiltaan sosiaalisia olentoja ja tarvitsevat kokemuksen olevansa osa jotakin yhteisöä. Kun kyse on viljelystä, niin lopulta ihmisten yhteistoiminta ratkaisee projektin onnistumisen, eikä maan laatu tai sadon suuruus. /12/

Kaupunkiviljely on viime vuosina kasvattanut suosiotaan huimasti. Kun ruokaa ei tarvitse tuoda kaukaa on kaupunkiviljely ekologista ja itse viljellyn ruoan puhtaudesta voi olla varma. Kaupunkiviljelyä voi harjoittaa siirtolapuutarha- tai vuokrapalstalla sekä pihalla, parvekkeilla tai katoilla. /13/

Nykyään ympäristöystävällisyydelle annetaan suuri arvo ja merkitys, esimerkiksi siirtolapuutarhurien toimesta. Vastuullinen ja ekologinen toiminta, ympäristön hyvinvointi ja kauneus ovat ehdottomia edellytyksiä tavoitteelle taata tuleville sukupolville siirtolapuutarhaelämän ihanuus. /14/

Siirtolapuutarha-alue on puutarhaviiljelykseen varattu alue, mikä sijaitsee yleensä taajamassa tai sen läheisyydessä. Viljelypalstat on määritelty muodostamaan harmoninen ja yleensä ruutukaavan muotoinen kokonaisuus. /15/

3.3 Yhteisöviljelyn tulevaisuudennäkymät

Yhteisöviljelyn myötä kuluttajat muuttuvat tuottajiksi. Yhteisöperustainen resursien hallinta ja kausituotanto on usein naapurustotoimintaa ja se voi tapahtua monenlaisissa puitteissa kuten esim. kaupungeissa, kylissä, kouluissa; katoilla, palkoilla, pihoilla tai tyhjiä tonteilla. Ruoan saatavuus, terveys ja ympäristösyty toimivat hyvin osallistumismotiiveina. Yritteliäisyys ja paikallisuus toimivat käyttöjärjestelmänä. /16/

Osana ruoantuotannon muutoksen trendiä toimii kaupunkiviljely, hajautettuun ja vähemmän öljyriippuvaisempaan suuntaan. Kaupunkiviljely.fi-sivuston mukaan oikea ruoka kasvatetaan kestävin luomumenetelmin, lähellä ja rakkaudella. /17/

”Tulevaisuuden kaupungit vihertävät kattopuutarhoineen, hedelmäpuubulevardeineen ja marjapensaspuistoineen. Vuonna 2030 joka talon pihalla on yhteisöllinen laariviljelmä. Kaupunkiviljelijä kasvattaa mangoldia parvekkeella, perunoita sisäpihalla ja lapsia, jotka tietävät, mistä ruoka oikeasti tulee.” /17/

4 RISTINUMMEN VIJELYLAATIKKOPUUTARHA

Ristinummen viljelylaatikkopuutarha on osa Asukasenerginen Vaasa -hanketta. Kokeilussa toteutettiin asukkaiden toivoma viljelylaatikkopuutarha Vaasan Ristinummele. Kokeilulla tuettiin maahanmuuttajien kotoutumista sekä alueen yhteisöllisyyttä. Puutarha edisti myös kiertotaloutta ja toimintaa kehitettiin yhdessä asukkaiden, paikallisten yhdistysten sekä kuntien jätehuoltoyrityksen Stormossein kanssa. /18/

Asukkaat olivat toivoneet Ristinummele viljelylaatikoita aikaisemmassa Ristinummen lähiökehittämishankkeen kyselyssä. Ideaan tarttui Ympäristöministeriön rahoittama Asukasenerginen Vaasa -hanke. Ristinummele Kyläkeskus Kultanummen pihaan pilotoitiin kestävää kaupunkielämää vahvistava viljelylaatikkopuutarha. Kokeilu tarjosi viljelylaatikoita kaupungin kotouttamispalveluiden asiakkaille, sekä muille lähialueen asukkaille. Kielellinen saavutettavuus otettiin kokeilussa myös huomioon järjestämällä tulkkauksia sitä tarvitseville. Viljelykoulutuksia ja yhteisiä tapahtumia järjestettiin viljelyharrastuksen tukemiseksi. Ne mahdollistivat vihannesten, yrttien ja kukkien viljelyn myös ensikertalaisille. /18/

Kokeilussa olivat mukana Ab Stormossen Oy, Vaasan Setlementti, Vaasan 4H-yhdistys, Etelä-Sudan ja SudanSawa yhdistys ry, Vaasan Somalinaisten tuki ry, sekä Vaasan kaupungin kotouttamispalvelut ja viheralueyksikkö. /18/

Viljelylaatikot mahdollistavat puutarhan perustamisen huonollekin maalle tai sellaiseenkin paikkaan, jossa maata ei luonnostaan ole, esim. asfaltoidulle alueelle. Mikäli puutarhanhoito on vierasta, on laatikkoviljelmä helppo tapa tutustua viljelyyn. Laatikkoviljelmän perustaminen onnistuu hyvinkin spontaanisti ja nopealla aikataululla, ilman että joutuu pätkäilemään maalajeja, viljavuutta tai maan happamuutta. /19/

Vuoden 2022 viljelykaudella, Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa oli yhteensä kaksikymmentä viljelylaatikkoa. /20/ Mullat niihin tulivat lahjoituksena Stormossenin biojätteen kierrätyslaitokselta. /21/

4.1 Toiminta ja tapahtumat

Toiminta tapahtui viljelykaudella 2022 ja se sijoittui Vaasan Ristinummelle. Tapahtumia järjestettiin Vaasan Setlementtiyhdistys ry:n Kyläkeskus Kultanummessa ja sen pihalle perustetussa viljelylaatikkopuutarhassa. Kaikissa tapahtumissa oli otettu huomioon kielellinen saavutettavuus. /20/

4.1.1 Ristinummen yhteisöviljelyn ilta 7.4.

Tämä oli osallistujille koko tapahtumasarjan ensimmäinen tapahtuma. Tässä aloitustapahtumassa esiteltiin toimintaa ja osallistujat pääsivät tutustumaan toisiinsa ja kertomaan viljelyyn liittyviä toiveitaan. Toiveita esitettiin muun muassa siitä, mitä osallistujat halusivat viljellä. /22/

4.1.2 Ensimmäinen viljelykoulutus 3.5.

Ensimmäisessä viljelykoulutuksessa oli paikalla asiantuntija, joka kertoi yrteistä ja vihanneksista, mitä voi kasvattaa Suomen oloissa. Tapahtumassa jaettiin tietoa ja myös kattavia esitteitä mm. kumppanuuskasvien valintaan, sekä itse valmistettavien torjunta-aineiden ja lannoitteiden valmistukseen. /23/

4.1.3 Toinen viljelykoulutus ja istutustalkoot 24.5.

Toisessa viljelykoulutuksessa kuultiin mm. Stormossenin esitelmä, kuinka biojätteestä tehdään multaa. Tapahtumassa jaettiin myös kierrätysvinkkejä ja käytiin läpi säännöt. Samalla kerralla pidettiin myös istutustalkoot viljelykouluttajien avustuksella. Viljelijät pääsivät istuttamaan taimia ja siemeniä. Tapahtumassa jaettiin myös kasvinhoitovinkkejä. /24/

4.1.4 Itsenäinen viljely

Itsenäinen viljely istutustalkoiden ja sadonkorjuuillan välillä kesti 13 viikkoa. Se sisälsi pääasiassa omatoimista kastelua ja kasvun seurantaa. Tämä tapahtui täysin joustavasti ja oman aikataulun mukaan, kuitenkin määrättyjen kellonaikojen puitteissa. Satunnaiset kohtaamiset viljelylaatikkopuutarhassa, muiden viljelijöiden kanssa olivat positiivisia tapahtumia. Apua ja neuvoja oli myös helposti saatavilla puhelimitse ja sähköpostitse, mikäli oli tarve. /20/

4.1.5 Harvest night -sadonkorjuuilta 24.8.

Tässä tapahtumassa viljelijät pääsivät jakamaan kokemuksiaan itsenäisen viljelyn ajalta, sekä antamaan palautetta kyselylomakkeisiin vastaamalla. Tapahtumassa saatiin myös tietoa, missä muualla Vaasassa viljelyharrastusta on mahdollista jatkaa. Rennon oloinen tapahtuma sisälsi myös grillausta, sekä live-musiikkia. Viljelyä oli toki mahdollista jatkaa sadonkorjuutapahtuman jälkeenkin, sillä satoa tuli vielä usean viikon ajan. /25/

5 TUTKIMUSMENETELMÄT

Viljelykauden 2022 loppupuolella laadittiin kaksi erilaista kyselyä. Toinen kyselyistä kohdennettiin viljelyyn osallistuneille viljelijöille, ja toinen kysely viljelylaatikkoprojektiin osallistuneille sidosryhmille. Kyselyillä haluttiin kartoittaa hankkeen vaikutusta kestävä kehityksen eri osa-alueisiin, sekä myös poikkihallinnollisen yhteistyön toimivuutta. Kyselyiden tuloksista laadittiin mahdollisimman helposti luettavat ja ymmärrettävät erilliset raportit.

5.1 Viljelijäpalautekysely

Viljelijäpalautekyselyllä kerättiin viljelijöiden kokemuksia ja havaintoja Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa, viljelykaudella 2022. Kyselyllä kartoitettiin kokeilun vaikutuksia muun muassa ekologiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen kestäväan kehitykseen, sekä kerättiin kehitysideoita viljelykoulutuksiin, -toimintaan ja ylipäätään viljelylaatikkopuutarhaan. Kysymysten räätälöinti mahdollisimman selkeiksi oli aikaa vievää ja haasteellista.

Saataville tehtiin suomen-, englannin-, arabian- ja swahilinkielisiä kyselylomakkeita. Tähän haastavaan käännöstyöhön käytettiin muita, äidinkieltään soveltuvia, kansainvälisiä Vaasan ammattikorkeakoulun opiskelijoita, jotka tavoitettiin tutor- ja kielikaveritoiminnan kautta.

Yhdeksästätoista (19) viljelijästä viljelijäpalautekyselyyn vastasi kuusitoista (16) viljelijää, sekä yksi (1), ainoastaan viljelykoulutuksiin osallistunut henkilö. Viljelijäpalautekysely toteutettiin ensisijaisesti paperisena lomakkeena, mutta vaihtoehtona oli myös em. kielille käännetty Google Forms -kyselyt. Osa viljelijöistä vastasi kyselyyn tulkkien avustuksella, mikä teki myös siitä aikaa vievää ja haasteellista.

5.2 Sidösryhmäpalautekysely

Sidosryhmäpalautekysely kohdennettiin Ristinummen viljelylaatikkopuutarhaprojektiin osallistuneille sidosryhmille. Se toteutettiin sähköisesti Webropol-

kyselytyökalulla. Vastaajaprosentti oli hyvä ja kyselyllä saatiin kerättyä kattavasti tietoa. Poiketen viljelijäpalautekyselystä, käytettiin tässä vastausvaihtoehtoina likert-asteikkoa useissa kysymyksissä. Asteikko oli numeroitu (1–5), missä yksi oli negatiivisin ja viisi positiivisin vastausvaihtoehto. Sidosryhmäpalautekyselyyn vastanneiden kokonaismäärä oli yhdeksän (9). Joistain organisaatioista oli useampi vastaaja ja joistain ei yhtään.

5.3 Osallistuminen viljelyyn ja oma havainnointi

Oma osallistuminen viljelyyn ensikertalaisena, ilman aikaisempaa viljelykoke-musta oli hyvä tapa asettua aloittelijan asemaan ja tarkastella viljelytoimintaa ja koko viljelylaatikkoprojektia aloittelevan viljelijän näkökulmasta. Oma havainnointi viljelykauden ja koko viljelylaatikkoprojektin aikana toi hyvää lisätietoa palautteiden rinnalle ja auttoi osin ymmärtämäänkin palautteita paremmin. Tämä helpotti tulosten läpi käyntiä.

6 VILJELIJÄPALAUTEKYSELY

Tämä viljelijäpalautekysely keskittyi viljelijöiden kokemuksiin ja havaintoihin Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa, viljelykaudella 2022. Viljelijäpalautekyselyyn vastanneiden kokonaismäärä oli seitsemäntoista (17).

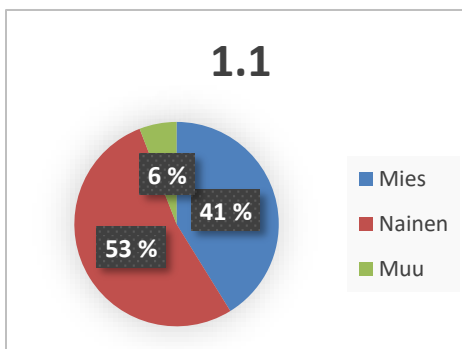
6.1 Henkilötiedot

Henkilötietoja keräämällä kartoitettiin viljelylaatikkokeilusta kiinnostunut ihmisryhmä. Tapahtumaan ei osallistunut suurta määrää suomalaisia. Tietoa voidaan hyödyntää tulevaisuudessa, parantamalla ulkoista viestintää ja suuntaamalla mainontaa tietyille kohderyhmille. Vastaajien äidinkielet muodostivat melko kattavan luettelon. Kielellinen saavutettavuus on syytä ottaa huomioon tulevaisuudessa.

6.1.1 Sukupuolijakauma

Taulukko 1. Sukupuoli

1.1 Sukupuoli	kpl
Mies	7
Nainen	9
Muu	1

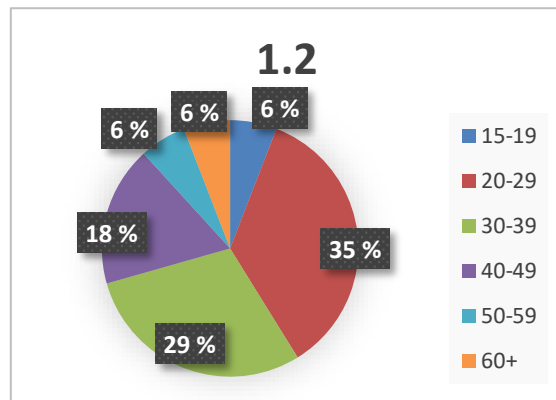

Kuva 1. Sukupuoli

6.1.2 Kyselyyn vastanneiden ikä

Taulukko 2. Syntymävuosi

1.2 Syntymävuosi	
Kpl.	17
Keskiarvo	1987.9
Mediaani	1991

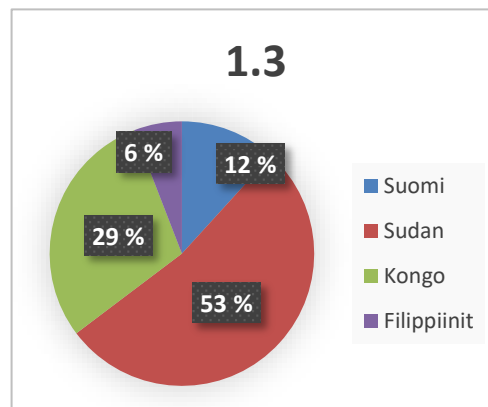

Kuva 2. Ikä

6.1.3 Kansallisuus

Taulukko 3. Kansallisuus

1.3 Kansallisuus	kpl.
Suomi	2
Sudan	9
Kongo	5
Filippiinit	1

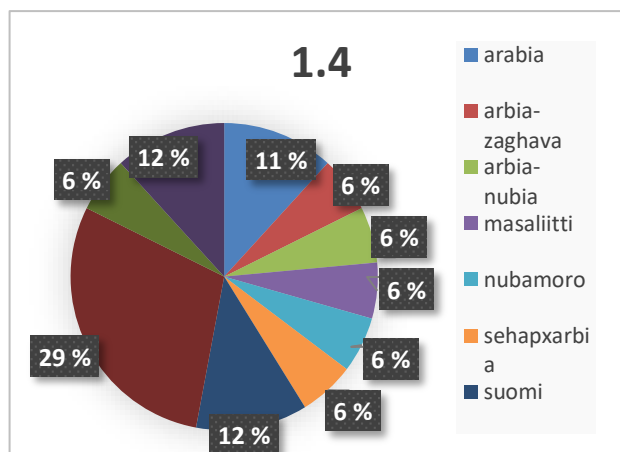

Kuva 3. Kansallisuus

6.1.4 Äidinkieli

Taulukko 4. Äidinkieli

1.4 Äidinkieli	kpl.
arabia	2
arbia-zaghava	1
arbia-nubia	1
masaliitti	1
nubamoro	1
sehapxarbia	1
suomi	2
swahili	5
tagalog	1
zaghava	2

Kuva 4. Äidinkieli

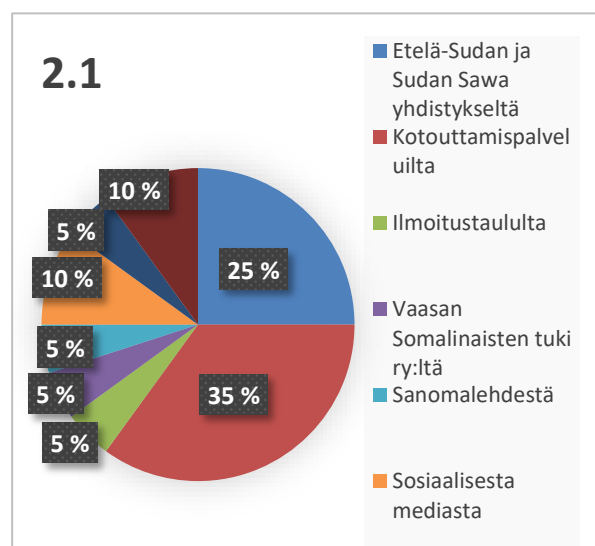
6.2 Taustatiedot

Taustatiedoilla kartoitettiin muun muassa, miten viljelylaatikkoprojektin ulkoinen viestintä ja mainonta kevään aikana oli tavoittanut osallistujat. Tietoa kerättiin myös viljelijöiden aiemmasta viljelykokemuksta. Mielenkiintoista seurattavaa oli, kuinka muista, ilmastoltaan täysin erilaisista maista peräisin oleva viljelykokemus soveltui käytettäväksi Suomessa.

6.2.1 Mainonnan tavoittavuus

Taulukko 5. Mainonnan tavoittavuus

2.1 Mistä kuulit viljelylaatikkoprojektista?	kpl.
Etelä-Sudan ja Sudan Sawa yhdistykseltä	5
Kotouttamispalveluilta	7
Ilmoitustaululta	1
Vaasan Somalinaisten tukiry:ltä	1
Sanomalehdestä	1
Sosiaalisesta mediasta	2
Muualta	1
Ei vastattu	2

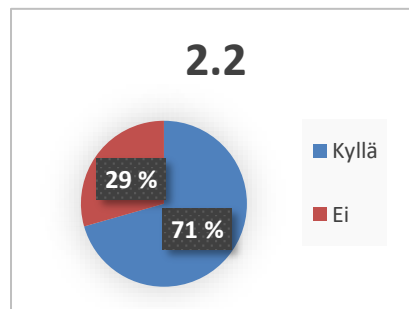

Kuva 5. Mainonnan tavoittavuus

6.2.2 Aiempi viljelykokemus

Taulukko 6. Aiempi viljelykokemus

2.2 Oliko sinulla aiempaa viljelykokemusta ennen viljelylaattikoppuutarhakokeilua?	kpl.
Kyllä	12
Ei	5

Kuva 6. Aiempi viljelykokemus

Suurimmalla osalla vastaajista oli aiempaa viljelykokemusta. Heitä pyydettiin lyhyesti kertomaan missä ja mitä he ovat viljelleet. Pääasiassa vastaajien aiempi viljelykokemus sijoittui heidän kotimaihinsa ja aiemmin viljeltyjä kasveja olivat esimerkiksi muun muassa maissi, tomaatti, kurkku, meloni, pavut, pähkinät, vehnä ja bataatti. Myös seesaminsiemenet, banaani, munakoiso, ruis ja okra mainittiin.

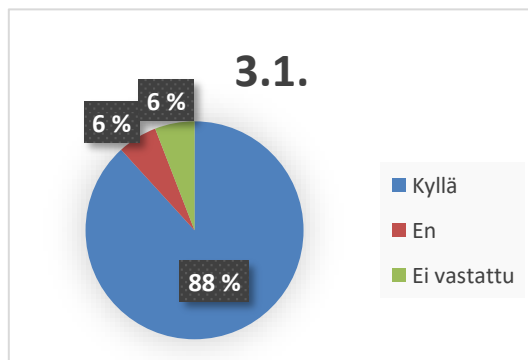
6.3 Koulutukset

Tällä kysymysosiossa kerättiin tietoa liittyen viljelykoulutuksiin ja Stormossenin kierrätysinfoon. Selkeä enemmistö piti koulutuksia mielenkiintoisina ja vastasi oppineensa uusia asioita. Koulutuksien opeista koettiin olleen hyötyä suurimmalle osalle vastaajista, itsenäisen viljelykauden aikana.

6.3.1 Uuden oppiminen viljelykoulutuksissa

Taulukko 7. Uuden oppiminen viljelykoulutuksissa

3.1 Opitko uusia asioita viljelykoulutuksissa?	kpl.
Kyllä	15
En	1
Ei vastattu	1

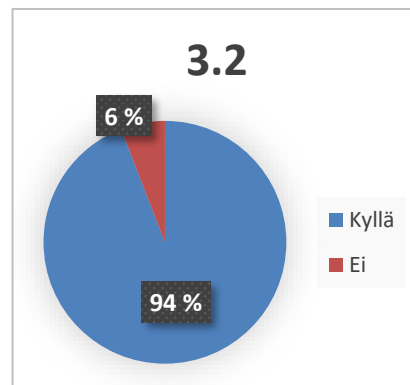

Kuva 7. Uuden oppiminen viljelykoulutuksissa

6.3.2 Koulutusten mielenkiinto

Taulukko 8. Koulutusten mielenkiinto

3.2 Olivatko viljelykoulutustilaisuudet mielenkiintoisia?	kpl.
Kyllä	16
Ei	1

Kuva 8. Koulutusten mielenkiinto

6.3.3 Koulutusten hyöty viljelyssä

Taulukko 9. Koulutusten hyöty viljelyssä

3.3 Oliko viljelykoulutuksista hyötyä kesän aikana?	kpl.
Kyllä	16
Ei	1

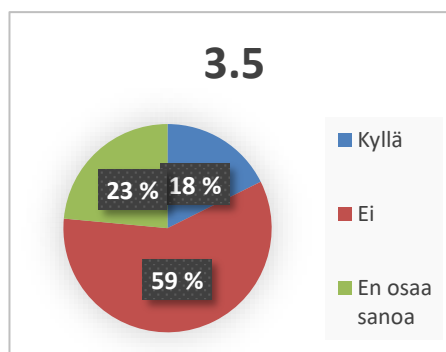
6.3.4 Hyvää koulutuksissa

Kyselyyn vastanneet saivat vapaasti kertoa, mikä oli hyvää koulutuksissa. Kaksi-toista henkilöä jätti lisätietoja. Hyvänä koulutuksissa mainittiin pääasiassa olevan uuden, esim. suomalaisten viljelytapojen oppiminen.

6.3.5 Koulutuksien toimivuus ja pidettävyys

Taulukko 10. Koulutusten toimivuus

3.5 Oliko koulutuksissa jotain, mikä ei toiminut tai mistä et pitänyt?	kpl.
Kyllä	3
Ei	10
En osaa sanoa	4

Kuva 9. Koulutusten toimivuus

Enemmistö ei löytänyt koulutuksista moitittavaa. Tässä kohtaa muutama vastaaja kertoi viljelylaatikoiden olleen liian pieniä. Viljelylaatikoiden koko ei kuitenkaan suoraan liittynyt koulutuksiin, joten tämä kysymys saatettiin ymmärtää hieman väärin.

6.3.6 Kehitysehdotuksia viljelykoulutuksiin

Kyselyssä pyydettiin kehitysideoita viljelykoulutuksiin. Tässä kohtaa niitä oli annettu myös varsinaiseen viljelytoimintaan liittyen. Moni toivoi suurempaa viljelyalaa ja enemmän lajikkeita viljeltäväksi. Koulutuksesta toivottiin pidempää ja enemmän tapaamisia. Toivottiin myös tietoa mm. tuholaisten torjumiseen.

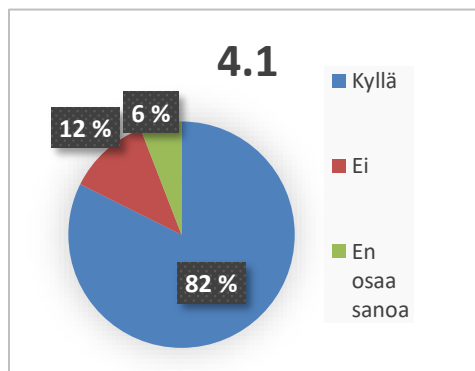
6.4 Kokeilun mielekkyys

Viljelylaatikkopuutarhalla oli vastausten mukaan selkeästi positiivisia vaikutuksia viljelijöiden elämään. Viljely koettiin mielekkääksi.

6.4.1 Viljelylaatikkopuutarhan tuoma positiivisuus

Taulukko 11. Puutarhan tuoma hyvä

4.1 Onko viljelylaatikkopuutarha tuonut elämääsi jotain hyvää?	kpl.
Kyllä	14
Ei	2
En osaa sanoa	1

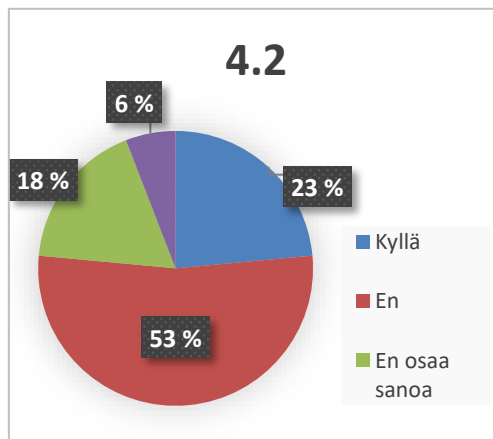
Kuva 10. Puutarhan tuoma hyvä

He, jotka vastasivat viljelylaatikkopuutarhan tuoneen elämäänsä jotain hyvää, kertoivat sen olleen mm. vihannesten helppo saatavuus laatikosta, yhteinen tekeminen lasten kanssa, tutustuminen uusiin ihmisiin, kansainväliset vuorovaikutukset ja uudet kokemukset.

6.4.2 Kyllästyminen viljelyyn

Taulukko 12. Kyllästyminen viljelyyn

4.2 Kyllästytkö viljelyyn kesän aikana?	kpl.
Kyllä	4
En	9
En osaa sanoa	3
Ei vastattu	1

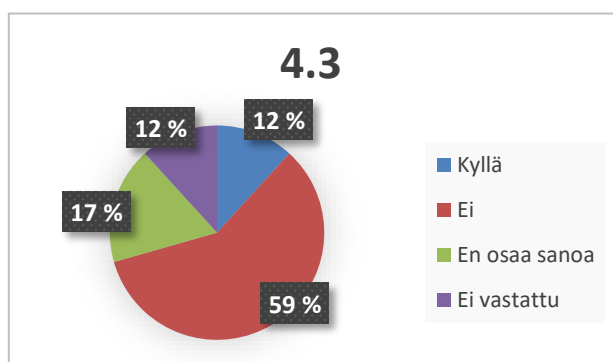
Kuva 11. Kyllästyminen viljelyyn

Suurin osa kyselyyn vastanneista ei kokenut kyllästyneensä viljelyyn kesän aikana. Kyllästymisen kokeneet kertoivat syiksi mm. puutarhan kaukaisen sijainnin, kuumaa säätä ja viljelylaatikoiden pienen koon.

6.4.3 Viljelylaatikoppuutarhan puutteet

Taulukko 13. Puutteet

4.3 Puuttuiko viljelylaatikoppuutarhasta jotain tärkeää?	kpl.
Kyllä	2
Ei	10
En osaa sanoa	3
Ei vastattu	2

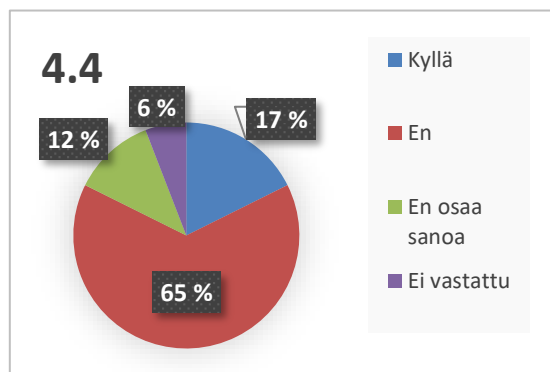
Kuva 12. Puutteet

Enemmistön mielestä viljelylaatikkopuutarhasta ei puuttunut mitään tärkeää. Puutteita kokeneet kertoivat kaivanneensa mm. suurempia viljelylaatikoita sekä lisää lajikkeita viljeltäväksi. Myös kukkien mainittiin puuttuneen.

6.4.4 Kesän aikana havaittua, toimimatonta

Taulukko 14. Toimimattomuus

4.4 Havaitsitko kesän aikana jotain, mikä ei toiminut?	kpl.
Kyllä	3
En	11
En osaa sanoa	2
Ei vastattu	1

Kuva 13. Toimimattomuus

Toimimattomia asioita havaittiin melko vähän. Toimimattomuutena mainittiin mm. veden loppuminen juhannuksena, sekä se että kaikki istutetut kasvit eivät kasvaneet. Suurten puiden mainittiin myös varjostaneen viljelylaatikoita, mikä hidasti vihannesten kasvua.

6.4.5 Kehitysideoita viljelylaatikkopuutarhaan

Kyselyyn vastanneita pyydettiin kertomaan, miten viljelylaatikkopuutarhaa voisi kehittää paremmaksi. Annettuina ideoina oli pääasiassa suurempi viljelyala ja suuremmat viljelylaatikot.

6.5 Ympäristö

Tällä kysymysosalla kartoitettiin viljelylaatikkopuutarhan vaikutuksia ekologiseen kestäväan kehitykseen. Palautteen ansiosta tiedetään mm. viihtyivätkö pölyttäjät, tuholaiset tai eläimet puutarhassa. Tämän perusteella voidaan mahdollisesti vaikuttaa näiden läsnäoloon tulevaisuudessa (asentamalla esim. hyönteishotelli, linnunpelähti tai etanaesteet). Myös kiinnostus biojätteen kierrättämiseen ja oman

ruoan kasvattamiseen lisääntyi viljelylaatikkokokeilun myötä enemmistöllä vastaajista.

6.5.1 Pölyttäjä-, tuholais- ja eläinhavainnot

Taulukko 15. Pölyttäjä- tuholais- ja eläinhavainnot

5.1 Huomasitko viljelylaatikkopuutarhassa mitään seuraavista?	Havainnot kpl.
Lintuja	5
Etanoita	7
Perhosia	7
Mehiläisiä	7
Muita eläimiä	3

6.5.2 Kiinnostus kiertotalouteen

Taulukko 16. Kiinnostus kiertotalouteen

5.2 Onko kiinnostuksesi seuraaviin asioihin lisääntynyt viljelylaatikkokokeilun myötä?			
Biojätteen kierrättäminen	kpl.	Oman ruoan kasvattaminen	kpl.
Kyllä	12	Kyllä	12
Ei	1	Ei	1
En osaa sanoa	2	En osaa sanoa	1
Ei vastattu	2	Ei vastattu	3

6.6 Viljelyn sato

Kestävän kehityksen taloudellista näkökulmaa kartoitettiin kysymällä viljelyn sadosta. Enemmistö vastaajista sai omaan ruokapöytänsä itse kasvattamiaan vihanneksia. Osa vastanneista koki säästäneensä rahaa viljelyn ansiosta, vaikkakin viljelyn sadon koko yllätti osan viljelijöistä negatiivisesti.

6.6.1 Ruokapöytään saadut, itse kasvatetut vihannekset

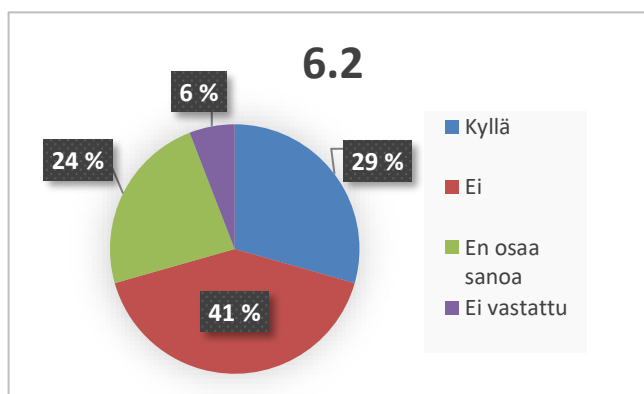
Taulukko 17. Ruokapöytään saadut, itse kasvatetut vihannekset

6.1 Saitko viljelylaatikostasi itse kasvatettuja vihanneksia ruokapöytään?	kpl.
Kyllä	14
En	2
Ei vastattu	3

6.6.2 Viljelylaatikon sadon odotukset

Taulukko 18. Saden odotukset

6.2 Vastasiko viljelylaatikon sato odotuksiasi?	kpl.
Kyllä	5
Ei	7
En osaa sanoa	4
Ei vastattu	1

Kuva 14. Saden odotukset

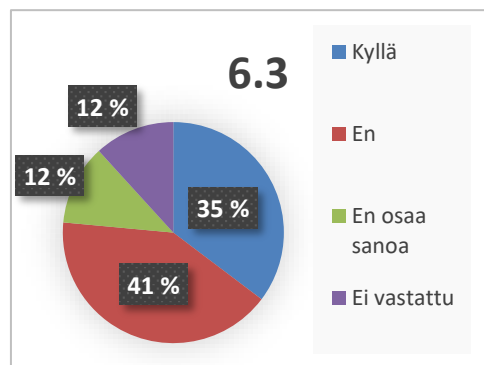
Taulukko 19. Enemmän vai vähemmän?

Jos vastasit ei, saitko satoa enemmän vai vähemmän, kuin odotit?	kpl.
Enemmän	1
Vähemmän	6
Ei vastattu	2

6.6.3 Rahallinen säästö

Taulukko 20. Rahallinen säästö

6.3 Säästikö rahaa viljelyn ansiosta?	kpl.
Kyllä	6
En	7
En osaa sanoa	2
Ei vastattu	2

Kuva 15. Rahallinen säästö

6.7 Yhteisöllisyys

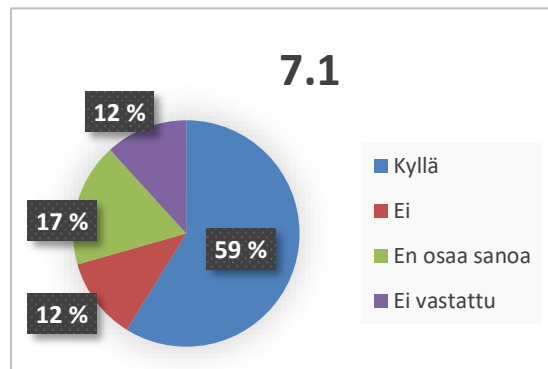
Kestävän kehityksen sosiaalista näkökulmaa kartoitettiin tällä kysymysosalla. Vastaajien enemmistön mukaan viljelylaatikkopuutarha lisäsi viihtyvyyttä Ristinummen alueella. Enemmistö vastaajista myös tutustui uusiin ihmisiin viljelyn aikana, sekä tunsivat olevansa tervetulleita Ristinummen viljelijäyhteisöön. Palautteen perusteella viljelylaatikkopuutarha toimi hyvänä kohtaamispaikkana, vaikka kohtaamisia usein koki vain viisi vastaajaa.

Havaintoja ilkeistä oli kahdella vastaajalla. Syrjintää, häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua vastasi kokeneensa ainoastaan yksi vastaaja.

6.7.1 Viihtyvyyden lisääntyminen

Taulukko 21. Viihtyvyyden lisääntyminen

7.1 Onko viljelylaatikko-puutarha mielestäsi lisännyt viihtyvyyttä Ristinummen asuinalueella?	kpl.
Kyllä	10
Ei	2
En osaa sanoa	3
Ei vastattu	2

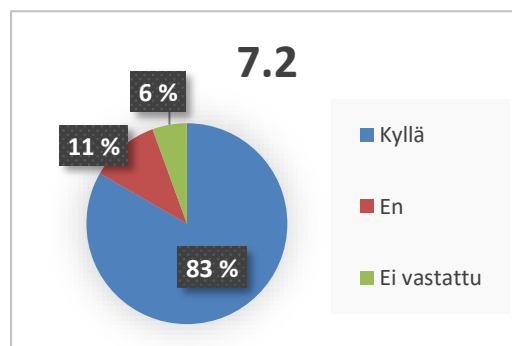

Kuva 16. Viihtyvyyden lisääntyminen

6.7.2 Uusiin ihmisiin tutustuminen

Taulukko 22. Tutustuminen uusiin ihmisiin

7.2 Oletko tutustunut uusiin ihmisiin viljelyn aikana?	kpl.
Kyllä	10
En	4
En osaa sanoa	2
Ei vastattu	1

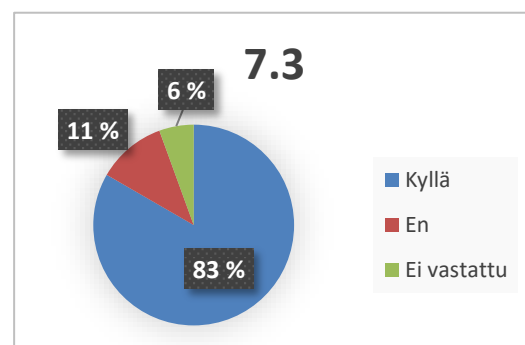

Kuva 17. Tutustuminen uusiin ihmisiin

6.7.3 Viljelijäyhteisön otollisuus

Taulukko 23. Viljelijäyhteisön otollisuus

7.3 Tunnetko olevasi tervetullut Ristinummen viljelijäyhteisöön?	kpl.
Kyllä	15
En	2
Ei vastattu	1

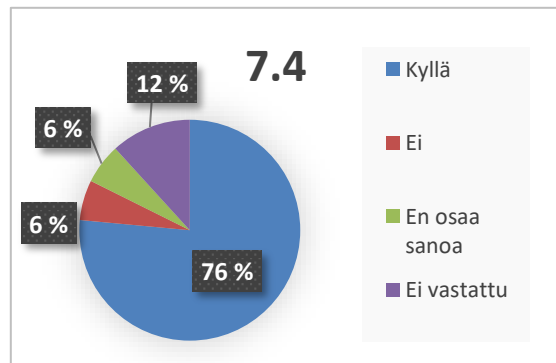

Kuva 18. Viljelijäyhteisön otollisuus

6.7.4 Viljelylaatikkopuutarha kohtaamispaikkana

Taulukko 24. Viljelylaatikkopuutarha kohtaamispaikkana

7.4 Onko viljelylaatikkopuutarha mielestäsi hyvä kohtaamispaikka?	kpl.
Kyllä	13
Ei	1
En osaa sanoa	1
Ei vastattu	2

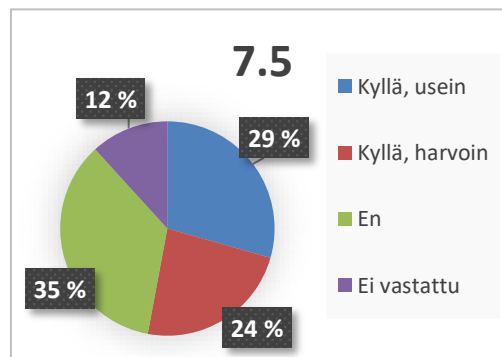

Kuva 19. Viljelylaatikkopuutarha kohtaamispaikkana

6.7.5 Kohtaamiset

Taulukko 25. Kohtaamiset

7.5 Tapasitko muita viljelijöitä tai lähialueen asukkaita kesän aikana viljelylaatikkopuutarhassa?	kpl.
Kyllä, usein	5
Kyllä, harvoin	4
En	6
Ei vastattu	2

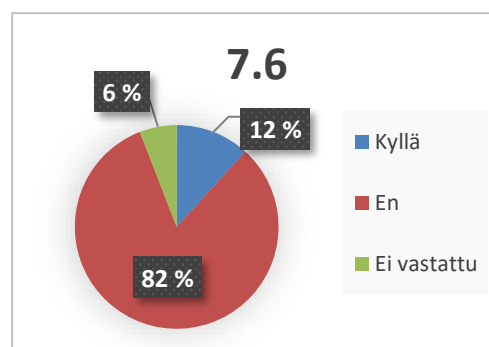

Kuva 20. Kohtaamiset

6.7.6 Ilkivalta

Taulukko 26. Ilkivalta

7.6 Huomasitko viljelylaatikoilla ilkivaltaa?	kpl.
Kyllä	2
En	14
Ei vastattu	1

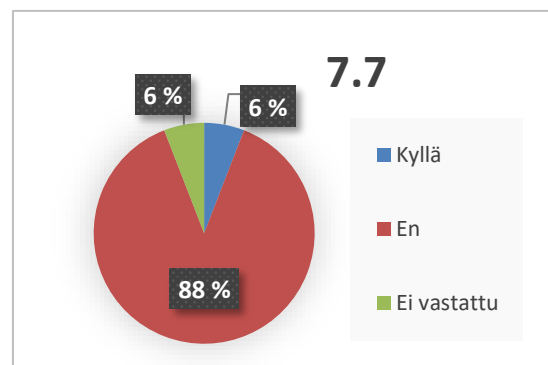

Kuva 21. Ilkivalta

6.7.7 Syrjintä, häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu

Taulukko 27. Epäasiallinen kohtelu

7.7 Koitko tai huomasitko viljelylaatikkotoiminnassa syrjintää, häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua?	kpl.
Kyllä	1
En	15
Ei vastattu	1

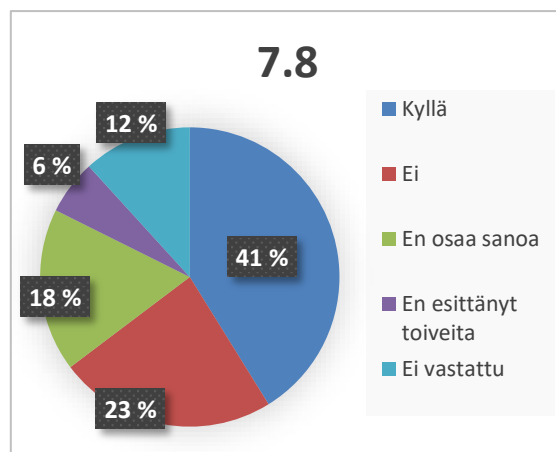

Kuva 22. Epäasiallinen kohtelu

6.7.8 Toiveiden huomiointi

Taulukko 28. Toiveiden huomiointi

7.8 Otettiinko toiveesi huomioon viljelylaatikkoprojektin aikana?	kpl.
Kyllä	7
Ei	4
En osaa sanoa	3
En esittänyt toiveita	1
Ei vastattu	2

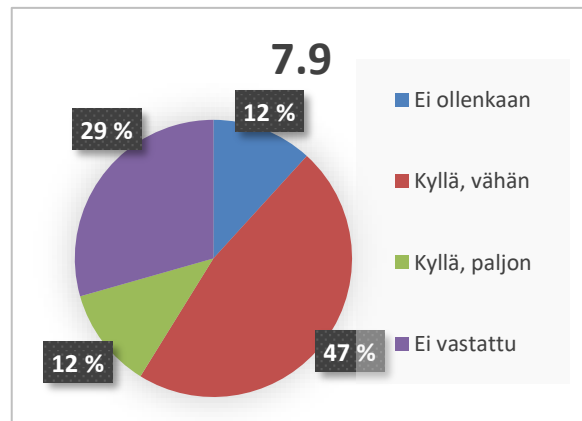
Kuva 23. Toiveiden huomiointi

6.7.9 Apu Suomeen kotoutumisessa

Tämä kysymys oli suunnattu vain kotouttamispalveluiden asiakkaille ja maahanmuuttajille.

Taulukko 29. Apu kotoutumiseen

7.9 Onko viljelylaatikko-projektiin osallistuminen auttanut kotoutumistasi Suomeen?	kpl.
Ei ollenkaan	2
Kyllä, vähän	8
Kyllä, paljon	2
Ei vastattu	5

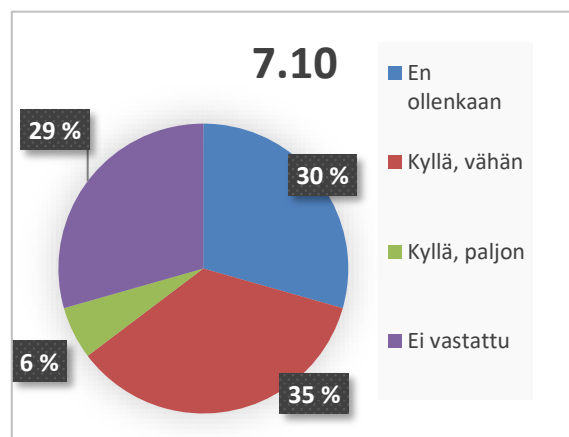
Kuva 24. Apu kotoutumiseen

6.7.10 Suomen kielen oppiminen

Myös tämä kysymys oli suunnattu vain kotouttamispalveluiden asiakkaille ja maahanmuuttajille.

Taulukko 30. Suomen kielen oppiminen

7.10 Oletko oppinut lisää suomen kieltä viljelykokeilun ansiosta?	kpl.
En ollenkaan	5
Kyllä, vähän	6
Kyllä, paljon	1
Ei vastattu	5

Kuva 25. Suomen kielen oppiminen

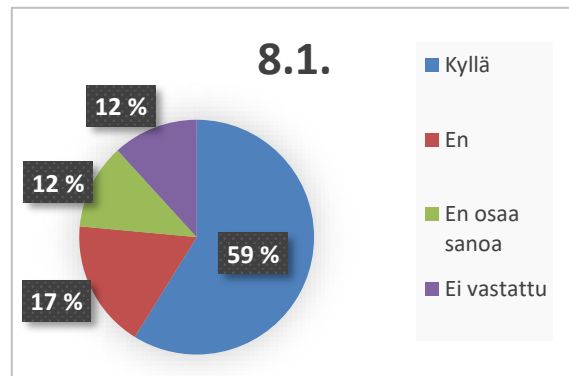
6.8 Tulevaisuus

Tällä kysymysosioilla kartoitettiin viljelylaatikkopuutarhatoiminnan tulevaisuutta. Kyselyn mukaan viljelyä haluttiin jatkaa sekä Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa, että myös muualla. Viljelylaatikkokokeilu selvästikin innoitti viljelyharrastuksen jatkamista.

6.8.1 Viljelyn jatkaminen Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa

Taulukko 31. Viljelyn jatkaminen Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa

8.1 Haluaisitko jatkaa viljelyä Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa?	kpl.
Kyllä	10
En	3
En osaa sanoa	2
Ei vastattu	2

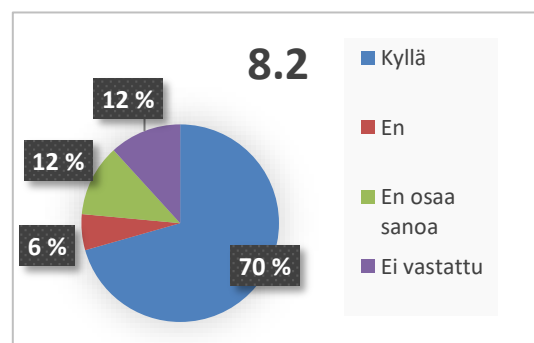

Kuva 26. Viljelyn jatkaminen Ristinummen viljelylaatikkopuutarhassa

6.8.2 Viljely muualla

Taulukko 32. Halu viljelyyn muualla

8.2 Haluaisitko tulevaisuudessa viljellä jossain muualla?	kpl.
Kyllä	12
En	1
En osaa sanoa	2
Ei vastattu	2

Kuva 27. Halu viljelyyn muualla

Taulukko 33. Missä halutaan viljellä?

Jos vastasit kyllä, valitse vaihtoehtoista tai kerro omin sanoin, missä haluaisit viljellä.	kpl.
Kotona	4
Vaasan Kaupungin viljelypalstalla	4
Alkulan tilalla	1
Jossain muualla	4
Ei vastattu	1

Taulukossa 33 mainittujen vaihtoehtojen lisäksi vastaajat kertoivat myös haluavansa viljellä lähempänä kotia ja suuremmalla viljelypalstalla.

7 SIDOSRYHMÄPALAUTEKYSELY

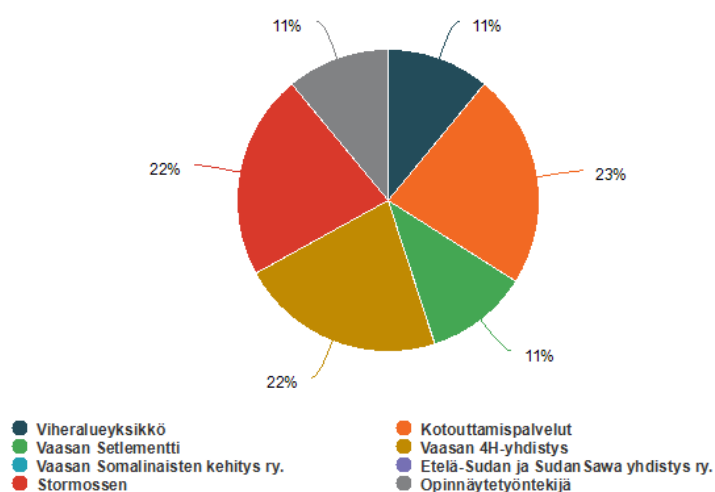
Webropol-kyselytyökalulla toteutettu sidosryhmäpalautekysely keräsi kattavasti tietoa Ristinummen viljelylaatikkopuutarhaprojektiin osallistuneilta sidosryhmiltä. Sidosryhmäpalautekyselyyn vastanneiden kokonaismäärä oli yhdeksän (9).

7.1 Organisaatio

Lähes jokainen viljelylaatikkoprojektiin osallistunut organisaatio vastasi sidosryhmäpalautekyselyyn. Joistain organisaatioista oli useampi vastaaja ja joistain ei ollutkaan.

Taulukko 34. Organisaatio

1. Organisaatio	Kpl.	Prosentti
Viheralueyksikkö	1	11,1 %
Kotouttamispalvelut	2	22,3 %
Vaasan Setlementti	1	11,1 %
Vaasan 4H-yhdistys	2	22,2 %
Vaasan Somalinaisten kehitys ry.	0	0,0 %
Etelä-Sudan ja SudanSawa yhdistys ry.	0	0,0 %
Stormossen	2	22,2 %
Opinnäytetyöntekijä	1	11,1 %

Kuva 28. Sidosryhmäpalautekyselyyn vastanneet organisaatiot

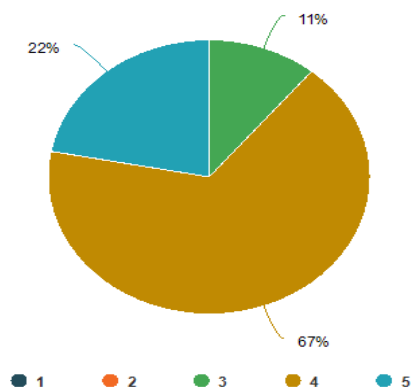
7.2 Työn- ja vastuunjako

Tällä kysymysosalla kartoitettiin tyytyväisyyttä omaan, sekä organisaatioiden rooliin, että myös vastuunjakoon. Tyytyväisyys omaan rooliin oli vastaajilla valtaosin positiivisella puolella. Myös oman organisaation rooliin oltiin pääosin joko melko tai erittäin tyytyväisiä. Vastuun koettiin jakautuneen omalle organisaatiolle pääosin sopivasti ja tyytyväisyys siihen oli paljolti positiivisemmalla puolella.

7.2.1 Tyytyväisyys omaan rooliin.

Taulukko 35. Tyytyväisyys omaan rooliin projektissa

2. Kuinka tyytyväinen olet omaan rooliisi projektissa?						
Erittäin tyytymätön	1	2	3	4	5	Erittäin tyytyväinen
	0,00 %	0,00 %	11,10 %	66,70 %	22,20 %	
Kpl.	0	0	1	6	2	

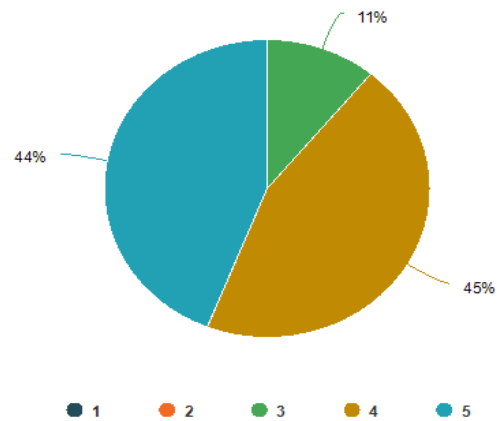

Kuva 29. Tyytyväisyys omaan rooliin

7.2.2 Tyytyväisyys oman organisaation rooliin

Taulukko 36. Tyytyväisyys oman organisaation rooliin

3. Kuinka tyytyväinen olet organisaatiosi rooliin projektissa?						
Erittäin tyytymätön	1	2	3	4	5	Erittäin tyytyväinen
	0,0%	0,0%	11,1%	44,5%	44,4%	
Kpl.	0	0	1	4	4	

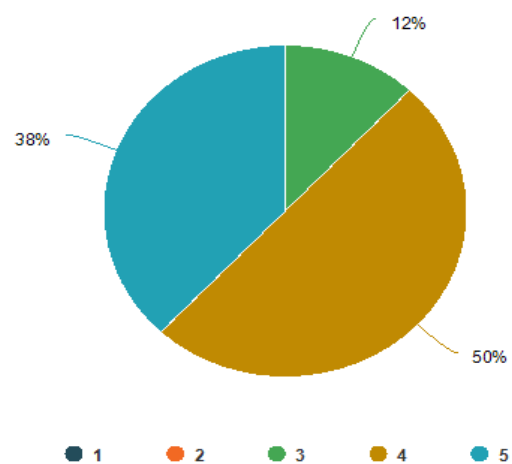

Kuva 30. Tyytyväisyys oman organisaation rooliin

7.2.3 Tyytyväisyys vastuunjakoon

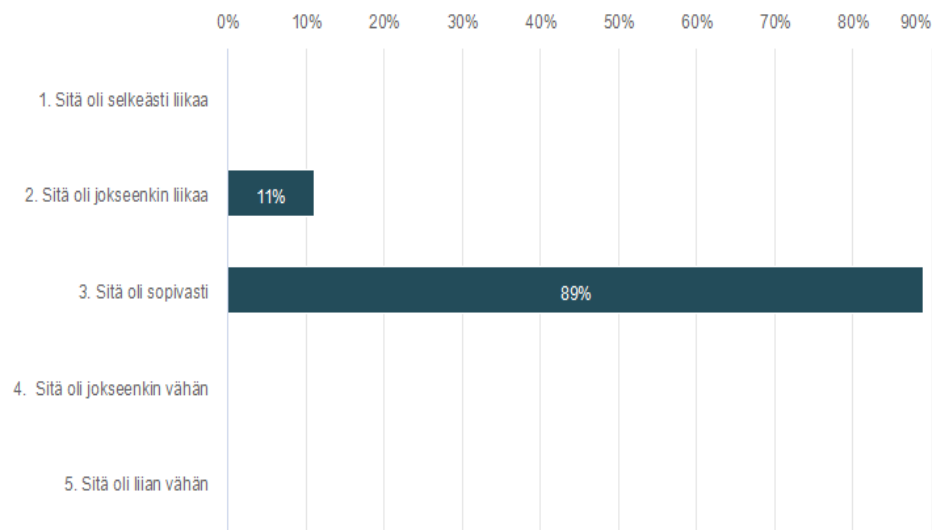
Taulukko 37. Tyytyväisyys vastuunjakoon

4. Kuinka tyytyväinen olet vastuun jakautumiseen?						
Erittäin tyytymättömän	1	2	3	4	5	Erittäin tyytyväinen
	0,0%	0,0%	12,5%	50,0%	37,5%	
Kpl.	0	0	1	4	3	

Kuva 31. Tyytyväisyys vastuunjakoon

7.2.4 Vastuun jakautuminen

Kuva 32. Vastuun jakautuminen, vastaajien määrä: 9

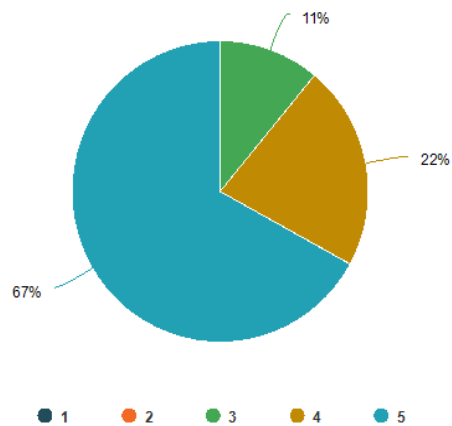
7.3 Koettu hyöty ja synergia

Ristinummen viljelylaatikkopuutarhahankkeeseen oltiin pääosin erittäin tyytyväisiä. Sen linkittymistä organisaatioiden tavoitteisiin pidettiin myös enimmäkseen positiivisella puolella likert-asteikkoa. Vastausten mukaan tämä kokeilu innostaa valtaosaa erittäin paljon osallistumaan vastaavanlaiseen poikkihallinnolliseen toimintaan myös tulevaisuudessa.

7.3.1 Tyytyväisyys viljelylaatikkohankkeeseen

Taulukko 38. Tyytyväisyys viljelylaatikkohankkeeseen

6. Kuinka tyytyväinen olet viljelylaatikkohankkeeseen tähän mennessä?						
Erittäin tyytymätön	1	2	3	4	5	Erittäin tyytyväinen
	0,0%	0,0%	11,1%	22,2%	66,7%	
Kpl.	0	0	1	2	6	

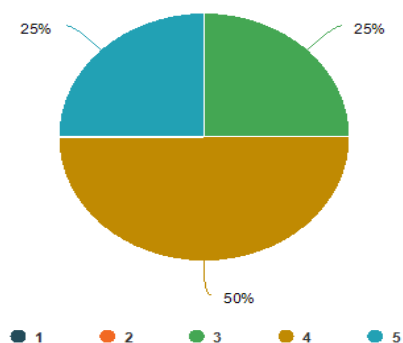

Kuva 33. Tyytyväisyys hankkeeseen tähän mennessä

7.3.2 Viljelylaatikkoprojektin linkittyminen organisaatioiden tavoitteisiin

Taulukko 39. Linkittyminen organisaatioiden tavoitteisiin

7. Kuinka hyvin viljelylaatikkoprojekti linkittyy organisaationne tavoitteisiin?						
	1	2	3	4	5	
Erittäin huonosti	0,0%	0,0%	25,0%	50,0%	25,0%	Erittäin hyvin
Kpl.	0	0	2	4	2	

Kuva 34. Linkittyminen organisaatioiden tavoitteisiin

7.3.3 Palaute muualta

Taulukko 40. Palaute muualta

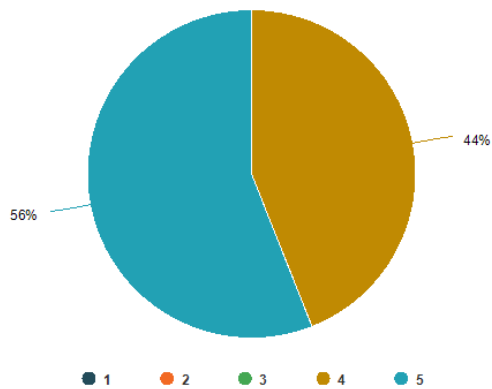
8. Oletteko saaneet palautetta viljelylaatikko-puutarhasta muualta kuin viljelyyn osallistuneilta? (esim. lähialueen asukkailta)	Kpl.	Prosentti
Kyllä	1	11,10 %
Ei	8	88,90 %

Valtaosa viljelylaatikkoprojektiin osallistuneista organisaatioista ei saanut palautetta muualta. Vähäisen muualta tulleen palautteen kerrottiin kuitenkin olleen uteliasta. Viljelylaatikkopuutarhan kerrottiin herättäneen mielenkiintoa ja poikineen myös kyselyitä viljelylaatikoiden saatavuudesta.

7.3.4 Viljelylaatikkoprojekti poikkihallinnollisen toiminnan innostajana

Taulukko 41. Innostus poikkihallinnolliseen toimintaan

10. Innostaako tämä kokeilu osallistumaan vastaavanlaiseen poikkihallinnolliseen toimintaan tulevaisuudessa?						
Erittäin vähän	1	2	3	4	5	Erittäin paljon
	0,0%	0,0%	0,0%	44,4%	55,6%	
Kpl.	0	0	0	4	5	

Kuva 35. Innostus poikkihallinnolliseen toimintaan

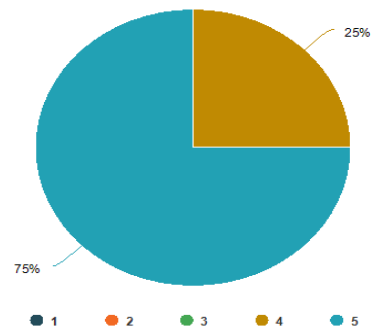
7.4 Viestintä

Kyselyn vastausten mukaan, hankkeen sisäisen viestinnän koettiin valtaosin toimineen erittäin hyvin, mutta ulkoisessa viestinnässä olisi jonkun verran kehitettävää.

7.4.1 Hankkeen sisäinen viestintä

Taulukko 42. Sisäisen viestinnän toimivuus

11. Kuinka hyvin hankkeen sisäinen viestintä toimi?						
Erittäin huonosti	1	2	3	4	5	Erittäin hyvin
	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%	
Kpl.	0	0	0	2	6	

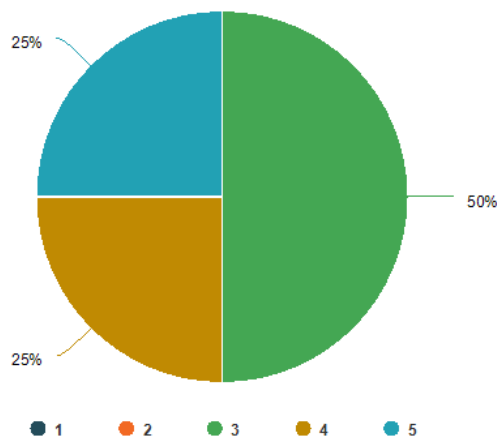
Kuva 36. Sisäisen viestinnän toimivuus

Hankkeen sisäisessä viestinnässä ei havaittu ongelmia, eikä lisätietoja sisäiseen viestintään liittyen jätetty.

7.4.2 Hankkeen ulkoinen viestintä

Taulukko 43. Tyytyväisyys ulkoiseen viestintään

13. Kuinka tyytyväinen olet hankkeen ulkoiseen viestintään?						
Erittäin tyytymätön	1	2	3	4	5	Erittäin tyytyväinen
	0,0%	0,0%	50,0%	25,0%	25,0%	
Kpl.	0	0	4	2	2	

Kuva 37. Tyytyväisyys ulkoiseen viestintään

7.4.3 Ulkoisen viestinnän ongelmia

Kolme (3) vastaajaa jätti lisätietoja ulkoisen viestinnän ongelmiin liittyen. Osa hankkeeseen osallistuneista organisaatioista koki jääneensä hieman pimentoon ulkoisessa viestinnässä. Paikallisia Ristinummen asukkaita oli hankkeessa todella vähän mukana, minkä myös epäiltiin johtuneen ainakin osittain ulkoisesta viestinnästä. Toisesta näkökulmasta ulkoinen viestintä taas koettiin positiivisena ja kotoutumisen edistäminen näkyikin myönteisissä merkeissä.

7.5 Kehittämisehdotukset

Sidosryhmäpalautekysely sisälsi osion, missä kysyttiin kehittämisehdotuksia työn- ja vastuunjakoon, viestintään ja itse viljelylaatikkopuutarhaan. Myös muita kehittämisehdotuksia sai kertoa.

7.5.1 Kehittämisehdotukset työn- ja vastuunjakoon

Työn- ja vastuunjakoon jätti kehittämisehdotuksia neljä (4) vastaajaa. Osa toivoi toisilta suurempaa osallistumispanosta. Joillekin jäi hieman epäselväksi, mitä

heidän organisaatiolta odotettiin. Ehdotuksina annettiin tarkempi yhdessä sopiminen koko hankkeen ajalta ja tarkempi vastuualueiden määrittely.

7.5.2 Kehittämisehdotukset sisäiseen viestintään

Kehittämisehdotuksia sisäiseen viestintään jätti kolme (3) vastaajaa. Tässäkin kohdassa toivottiin toisilta suurempaa osallistumispanosta. Kommunikaation ja tiedon kulun kerrottiin myös sujuneen hyvin.

7.5.3 Kehittämisehdotukset ulkoiseen viestintään

Ulkoiseen viestintään jätti kehitysehdotuksia kaksi (2) vastaajaa. Hankkeelle täytyisi saada enemmän julkisuutta. Lisää tietoa tulisi jakaa Ristinummen alueen asukkaille, jotta kiinnostus lisääntyisi ja yhteisöllisyys kasvaisi.

7.5.4 Kehittämisehdotukset Ristinummen viljelylaatikkopuutarhaan

Kehittämisehdotuksia Ristinummen viljelylaatikkopuutarhaan liittyen jätti kaksi (2) vastaajaa. Projektin kerrottiin olleen hyvä idea ja saaneen paljon positiivisuutta alueelle. Samankaltaisia projekteja toivottiin lisää. Myös tässäkin kohtaa mainittiin viljelylaatikoiden koon olleen melko pieni, sillä monet viljelykasvit tarvitsevat enemmän tilaa.

7.5.5 Muita kehittämisehdotuksia

Muita kehittämisehdotuksia jätti ainoastaan yksi (1) vastaaja. Koulutuksiin toivottiin enemmän dialogia.

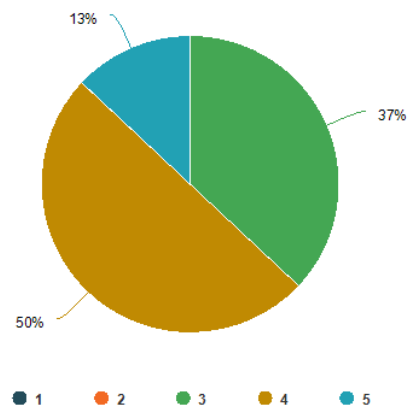
7.6 Itsearviointi

Sidosryhmäpalautekysely sisälsi myös itsearviointiosuuden. Osiossa arvioitiin omaa osallistumista ja tavoitteisiin pääsyä hankkeessa.

7.6.1 Oma osallistuminen hankkeessa

Taulukko 44. Oma osallistuminen hankkeessa

20. Kuinka arvioisit omaa osallistumistasi hankkeessa?						
Erittäin huono	1	2	3	4	5	Erittäin hyvä
	0,0%	0,0%	37,5%	50,0%	12,5%	
Vast. kpl.	0	0	3	4	1	

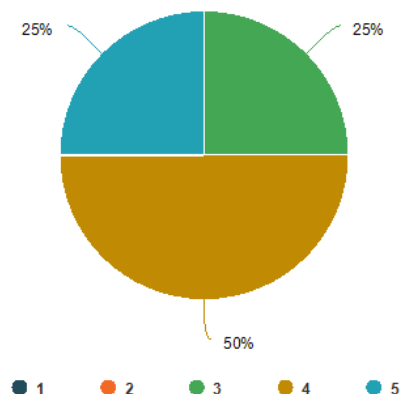

Kuva 38. Oma osallistuminen hankkeessa

7.6.2 Tavoitteisiin pääsy

Taulukko 45. Tavoitteisiin pääsy

21. Pääsitkö tavoitteisiisi?						
Erittäin huonosti	1	2	3	4	5	Erittäin hyvin
	0,0%	0,0%	25,0%	50,0%	25,0%	
Vast. kpl.	0	0	2	4	2	

Kuva 39. Tavoitteisiin pääsy

7.6.3 Parantamisen vara kunkin omassa toiminnassa

Kuusi (6) kyselyyn vastannutta kertoi, mitä olisivat voineet tehdä paremmin. Mainittiin, että olisi voitu osallistua enemmän, olisi voitu olla enemmän asialla ja otamassa selvää missä ja mikäli tarvitaan apua. Muiden töiden koettiin myös hankaloittavan aktiivisempaa osallistumista. Olsi voitu seurata viljelyä ja kasvien kasvua vieläkin aktiivisemmin. Oman roolin koettiin myös olleen osittain hukassa. Osalta organisaatioista jäi tapahtumiin osallistuminen vähäiseksi aikapulan vuoksi.

7.6.4 Kuvaus hyvin onnistuneesta suoriutumisesta

Kolme (3) kyselyyn vastannutta kertoivat, missä kokivat suoriutuneen mielestään hyvin. Vastausten mukaan, osallistujia saatiin hyvin houkuteltua puutarhatoimintaan. Havaintoja puutarhasta ja viljelijöistä onnistuttiin tekemään paljon. Myös innostuminen ja mahdollisuuteen tarttuminen, resurssin irrottaminen kokeiluun ja yhteistyö työryhmän kanssa koettiin suoriutuneen hyvin. Erihenkinen työskentely erilaisen teeman ympärillä ja kokoukset koettiin voimauttaviksi.

8 HANKEVERTAILU

Tässä hankevertailussa käytettiin aineistoina Ristinummen viljelylaatikkopuutarhaprojektia, tuloksia Turun kaupungin viljelylaatikkoprojektista ja materiaalia Kekkilän Kasvatetaan iloa -hankkeesta. Hankevertailuissa vertaillaan Ristinummen viljelylaatikkopuutarhaprojektia Turun ja Kekkilän viljelyhankkeisiin. Vertailuissa on tarkoitus kartoittaa, sekä yhteneväisyyksiä, että eroavaisuuksia hankkeiden välillä. Tarkoituksena on myös selvittää eri lähtökohdista tehtyjen hankkeiden monimuotoisuutta, ja sitä kuinka eri tavoin pyritään samaan tavoitteeseen.

8.1 Turun kaupungin viljelylaatikkoprojekti

Turun kaupunki on järjestänyt viljelylaatikkopuutarhahankkeita vuodesta 2016 alkaen. Kaupunki tarjoaa viljelystä kiinnostuneille asukkailleen mahdollisuuden viljelylaatikkopuutarhaan omilla hyväksymillään maillaan esimerkiksi puistoissaan ja joutomaillaan. Turussa viljelypaikkoja on ollut vuosittain useita satoja. Kaupunki järjestää viljelijöille ensimmäisen vuoden mullat sekä viljelylaatikon. Siemenet, puutarha- ja viljelyvälineet, muut mullat ja vesi ovat viljelijän omalla vastuulla.

/26/

Vuonna 2021 Turussa tehtiin kysely viljelylaatikkoprojektiin osallistuneille viljelijöille. Kyselyn tulosten mukaan laatikkoviljelystä olivat kiinnostuneita etenkin nuoret ja aikuiset naiset, joilla on ylempi tai alempi korkeakoulututkinto. Kuitenkin ikäjakauma oli tasainen ja viljelijöitä löytyi jokaisesta ikäryhmästä. Kyselyyn vastanneista viljelijöistä suurin osa oli aloittanut viljelyn vuonna 2021. Suurin osa kyselyyn vastanneista viljeli laatikkiaan yksin, mutta suurempiakin ryhmiä löytyi.

/27/

Turusta poiketen Vaasan Ristinumella viljelylaatikkoprojekti järjestettiin ensimmäistä kertaa kesällä 2022. Vaasassa hankkeessa oli selkeä kohderyhmä eli kotouttamispalveluiden asiakkaat ja Ristinummen asukkaat. Koska kohderyhmä oli tarkempi ja rajatumpi kuin Turussa, oli hanke myös huomattavasti pienempi. Kun

Turussa viljelijöitä on ollut satoja, Vaasassa viljelylaatikkopuutarhahankkeeseen osallistui noin 20 henkilöä. Osallistujamäärän takia myös viljelylaatikoita oli vähemmän kuin Turussa.

Vaasassa hanke oli osittain ohjattua toimintaa koulutuksien ja tapahtumien muodossa. Turussa viljely on ollut täysin omaehtoista ja itsenäistä ja tukea on saanut viljelypaikoilla ja sosiaalisessa mediassa toisilta viljelijöiltä. Turussa hankkeeseen osallistuminen on vaatinut oma-aloitteisuutta alkaen ilmoittautumisesta, paikan valinnasta, siemenistä ja kastelun järjestämisestä. Vaasassa kynnys osallistumiseen pyrittiin tekemään mahdollisimman matalaksi, kun muun muassa osa siemenistä tarjottiin järjestäjätahon toimesta.

Vaasassa kesällä 2022 tehdyn kyselyn mukaan viljelijöiden sukupuolijakauma on tasainen, mutta kuten Turussa, myös Vaasassa naisia on muita sukupuolia enemmän. Molemmissa kaupungeissa suurin osa osallistuneista viljelijöistä oli nuoria aikuisia, kuitenkin Vaasassa painottuen Turkua enemmän lähemmäksi 20-vuotiaita kuin 40-vuotiaita. Vaasassa viljelijöiden kansallisuus vaihteli suuresti, mikä onkin oletettavaa ottaen huomioon hankkeen kohderyhmän. Turussa vastaavia tietoja ei ole tutkittu.

Sekä Vaasassa, että Turussa viljelykokemukseen oltiin yleisesti varsin tyytyväisiä. Molemmissa kaupungeissa esille nousi viljellyn sadon tuoreus, lasten kanssa tekeminen sekä yleinen viihtyvyys ja monimuotoisuus. Lisäksi tyytyväisiä oltiin molemmissa kaupungeissa viljelylaatikkopuutarhan taloudelliseen hyötyyn. Vaasassa viljelyn aikana viljelijät kokivat tutustuneensa uusiin ihmisiin, ja he myös kokivat viljelylaatikkopuutarhan olevan hyvä paikka ihmisiin tutustumiseen. Turussa tilanne oli päinvastainen, sillä suurin osa kyselyyn vastanneista koki, ettei tutustunut uusiin ihmisiin lainkaan. Huomioitavaa tosin on, että Turun kysely on tehty koronakesänä 2021. Laatikkoviljely jätti suurimmalle osalle viljelijöistä positiivisen kuvan, sillä he olivat kiinnostuneita laatikkoviljelystä myös seuraavana kesänä.

Yhteinen tyytymättömyyden aihe oli vesihuolto. Turussa vedestä piti huolehtia itse, mistä tuli helteisinä kausina ongelmia. /27/ Vaasassa vesihuolto oli järjestetty järjestäjätahon puolesta, mutta vesi oli loppunut juhannuksena kesken. Tilanne tosin korjattiin Vaasassa hyvin nopeasti, toimittamalla puutarhaan lisää vesitankkeja. /20/ Lisäksi molemmissa kaupungeissa oltiin tyytymättömiä varjosiin kasvupaikkoihin ja puutteellisiin viljelytaitoihin, ja täten myös pienehköön satoon. Vaasassa oltiin tyytymättömiä viljeltyjen kukkien määrään, mikä on vastakohtainen Turkuun verrattuna, sillä Turussa viiden viljellyimmän kasvin joukossa oli kolme kukkaa. Sekä Vaasassa että Turussa viljeltyjen kasvien pääpaino oli kuitenkin syötävissä kasviksissa. /27/ Ilkivalta olisi ollut hyvin mahdollista, sillä kummankin kaupungin viljelylaatikkopuutarhat olivat julkisilla paikoilla, mutta lopulta ilkivaltaa ei juurikaan esiintynyt.

8.2 Kekkilän Kasvatetaan iloa -hanke

Kekkilä on vuosittain osallistunut useisiin hankkeisiin tuotteillaan ja asiantuntemuksellaan. Kaikissa yhteistyökohteissa on havaittu, että puutarhalla on ollut uskomattoman tärkeä vaikutus ihmisten elämään ja mitä erilaisemmissa tilanteissa.

- Muistisairaat vanhukset ovat kokeneet tärkeitä ja merkityksellisiä hetkiä yhteisöllisessä puutarhassaan.
- Ilman vanhempiaan Suomeen saapuneiden maahanmuuttajalasten kanssa rakennettu puutarha on luonut puitteet parantumiselle, uusien alkujen luomiselle, syömiselle ja yhdessä tekemiselle.
- Purkukuntoinen talo on saatu kukkimaan ja kukoistava yrttipuutarha luotu betonimaiseman keskelle.

Kekkilän Kasvatetaan iloa -hanketta on järjestetty useana vuonna. Hankkeen tarkoituksena on ollut saada ihmiset tekemään asioita yhdessä, parantamaan yhteisöllisyyttä ja kokemaan uusia innostavia kokemuksia. Kekkilän hankkeessa on ollut mukana muun muassa päiväkoteja, kouluja ja vanhainkoteja. Hanke on ollut siis sopiva monen ikäisille ihmisille. /28, 30/

Tähän vertailuun on valittu mukaan uusimman hankkeen 12 projektia vuodelta 2022. Vaasan ja Kekkilän projektien puutarhat ovat kohderyhmäajattelultaan varsin samanlaisia. Jokaisessa on rajattu kohderyhmä, kuten päiväkodin lapset tai Vaasassa kotouttamispalveluiden asiakkaat ja Ristinummen asukkaat. Kekkilän hankkeen ollessa huomattavasti suurempi, on jokaisessa projektissa myös eri kohderyhmät. Yleisesti kuitenkin kohderyhmiä on jollain tavalla rajattu.

Kekkilän hankkeen osallistujat ovat käyneet läpi hakuprosessin, joten puutarhan saaminen omaan toimintaansa ei ole automaatio. Lisäksi Kekkilällä yrityksenä on hyvin luultavasti hankkeessa myös taloudellinen intressi, joka todennäköisesti vaikuttaa myös hakuprosessissa sekä asettaa myös erilaisia vaatimuksia projektille. Vaasassa viljelylaatikkopuutarhatoimintaan osallistuminen on ollut helposti saavutettavissa halukkaille kohderyhmän jäsenille. Kuitenkin, kun on tullut valituksi Kasvatetaan iloa -hankkeeseen, on puutarhatoiminta ollut paikassa, jossa viljelijät ovat asuneet tai jossa käyvät usein, kuten päiväkodissa tai koulussa. Täten myös Kekkilän hankkeessa saavutettavuus on lopulta helppoa. Helppoutta molemmissa hankkeissa on lisännyt se, että mullat, siemenet ja välineet on tuotu paikan päälle, eikä täten omia resursseja ole ollut pakko käyttää.

Kekkilän projekteissa viljelytekniikoissa ja kasvualustoissa on ollut laajempi vaihtelu verrattuna Vaasaan, jossa on ollut vain viljelylaatikoita. Viljelytekniikoiden ja kasvualustojen erilaisuus on mahdollistanut myös erilaisten kasvien viljelyn, kun esimerkiksi tilaa ei ole ollut rajattu.

Suurinta osaa Kekkilän hankkeen projekteista yhdistää, ettei viljelijöillä ole aiempaa kokemusta viljelystä tai ainakaan tietynlaisesta sellaisesta. Lisäksi toiminta on hyvin ohjattua esimerkiksi aikuisen osalta päiväkodeissa tai ohjaajan osalta hoivakodeissa. Etenkin päiväkodeissa tärkeäksi on noussut myös opettava kokemus niin pedagogisesti kuin luonnon kiertokulullisesti. Vaasassa viljelijöistä suurin osa oli viljellyt kasveja aikaisemminkin. Ristinumella viljely oli yleisesti itsenäistä, mutta viljelijöille oli järjestetty koulutuksia ja tapahtumia, eli he eivät olleet täysin yksin hankkeessa, vaan mukana oli selkeästi myös järjestäjätaho. /29, 20/

9 YHTEENVETO

Amerikan yhteisöviljely-yhdistys listaa kattavasti [www-sivuillaan](http://www.sivuillaan) yhteisöpuutarhojen hyötyjä. /8/ Niiden mukaan yhteisöpuutarhat mm.:

- Parantavat puutarhassa olevien ihmisten elämänlaatua
- Tarjoavat kiihdytystä naapuruston ja yhteisön kehitykselle
- Kannustavat sosiaaliin vuorovaikutuksiin
- Kannustavat omavaraisuuteen
- Kaunistavat naapurustoja
- Tuottavat ravitsevaa ruokaa
- Pienentävät perheiden ruokabudjetteja
- Säästävät resursseja
- Luovat mahdollisuuden virkistytymiseen, liikuntaan, terapiaan ja koulutukseen.
- Vähentävät rikollisuutta
- Ylläpitävät viheraluetta
- Luovat tulomahdollisuuksia, sekä taloudellista kehitystä
- Vähentävät kuumuutta kaduilla ja parkkipaikoilla
- Tarjoavat mahdollisuuksia sukupolvien ja kulttuurien välisiin suhteisiin.

Palautekyselyjen tulosten, sekä oman havainnoinnin perusteella huomataan, että suurin osa yllä listatuista hyödyistä saavutettiin myös Ristinummen viljelylaatikko-puutarhassa. Ottaen huomioon vielä hankevertailun, voidaan todeta, että yleisesti listatut yhteisöviljelyn hyödyt pitävät pääsääntöisesti paikkaansa useissa erilaisissa yhteisöpuutarhoissa. Yhteisöviljely siis hyödyttää kestävän kaupungin rakentamista monella tapaa.

Molemmissa palautekyselyissä esiintyi toive suuremmista viljelylaatikoista tai suuremmasta viljelyalasta kehitysideana. Viljelypalautekyselyssä tämä toistui useassa eri kohdassa. Tämä saattanee johtua siitä, että suurella osalla viljelijöistä oli jo

aikaisempaa viljelykokemusta, ennen Ristinummen viljelylaatikkoprojektiin osallistumista. On totta, että yhdellä viljelylaatikolla ei välttämättä pysty tuottamaan suurta määrää syötäviä kasviksia yms. yhden viljelykauden aikana. Jos kuitenkin miettii tilannetta ensikertalaisen ja kokemattoman viljelijän näkökulmasta, niin oman kokemukseni perusteella, yksi viljelylaatikko on kooltaan juuri sopiva viljelyharrastuksen aloittamiseen ja harjoitteluun. Vain yhtä viljelylaatikkoa hoitaessa, ei tekemistä ole liikaa, eikä tekemisen paljouteen turhaudu. Ensikertalainen viljelijä oppii tunnistamaan, mitä kasvien kasvattaminen ja hoito vaatii, ja täten saa valmiudet suuremman mittakaavan viljelyyn tulevaisuutta varten. Tämäntapainen hanke todellakin innostaa ensikertalaista viljelijää jatkamaan viljelyharrastusta myös tulevaisuudessa.

Mitä tulee muihin kehitysideoihin, vaikuttaisi niistä useimmat olevan melko pienellä vaivalla tai investoinnilla toteutettavissa. Ulkoiseen viestintään liittyvä mainonnan lisääminen, viljelykoulutuksiin kaivattu dialogin lisääminen ja puutarhan toimintaa käytännön kannalta parantavat asiat (hyönteishotelli, linnunpelätti tai etanaesteet) ovat hyviä esimerkkejä.

”Ensimmäinen viljelykesä on sujunut hienosti, ja näiden kokemusten perusteella tavoitteena on vakiinnuttaa puutarhatoiminta Ristinummelelle”
/30/

Jos mietitään Ristinummen viljelylaatikkoprojektin vaikutusta kestäväan kehitykseen, on se ehdottomasti enemmän positiivinen kuin negatiivinen. Kokeilu lisäsi osallistujien kiinnostusta kiertotalouteen, asukasosallisuus ja yhteisöllisyys lisääntyivät ja maahanmuuttajien kotoutuminen edistyi. Ehkäpä suurin vaikutus oli kestäväan kehityksen sosiaaliseen näkökulmaan. Sen jälkeen ekologiseen ja viimeisenä taloudelliseen. Taloudellisen näkökulman merkityskin on tuntunut kasvaneen ruoan hinnan nousun myötä.

LÄHTEET

/1/ Hiilineutraali Vaasa 202X toimenpidesuunnitelma. 26.10.2020. Viitattu 2.1.2023. <https://www.vaasa.fi/uploads/2020/11/e27b3cb5-hiilineutraali-vaasa-202x-toimenpidesuunnitelma-26.10.20.docx>

/2/ Asukasenerginen Vaasa – kohti kestäväää kaupunkia asukasenergialla. Viitattu 2.1.2023. <https://www.vaasa.fi/tietoa-vaasasta-ja-seudusta/kehittyva-vaasa/kestava-kehitys/asukasenerginen-vaasa/#6e7d4f31>

/3/ Vaasan kaupunki - Vasa stad ja Kyläkeskus, Vaasan Setlementtiyhdistys. Ristinummen yhteisöviljelyilta / Gemenskapsodlingskväll i Korsnäståget. Viitattu 2.1.2023. <https://m.facebook.com/events/665565608004384/>

/4/ Saramäki, R. 250 ilmastotekoa, joilla pelastat maailman s.42. Otava. Helsinki. 2020

/5/ Kestavakehitys.fi. Mitä on kestävä kehitys? Viitattu 24.1.2023. <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys>

/6/ Ympäristöministeriö. Mitä on kestävä kehitys? Viitattu 24.11.2022. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

/7/ Otavian oppimateriaalit. Kestävän kehityksen osa-alueet. Viitattu 24.1.2023. https://www.youtube.com/watch?v=9CjH1qV4u-4&ab_channel=Otavianoppimateriaalit

/8/ American Community Gardening Association. What is a community garden? Viitattu 7.1.2023. <https://web.archive.org/web/20071204082111/http://www.communitygarden.org/learn/>

/9/ Foodwise. DoSomething -järjestön perustajajäsen ja puheenjohtaja. Tina Jackson. The community gardening movement. Viitattu 7.1.2023. <https://www.foodwise.com.au/the-community-gardening-movement/>

/10/ Allrecipes. Ruokakirjailija. Lauren David. What Is a Community Garden (and Should You Join One)? Viitattu 7.1.2023. <https://www.allrecipes.com/article/what-is-a-community-garden/>

/11/ Tutkimuslaitos VTT:n luontopohjaisten ratkaisujen tutkimustiimin päällikkö. Laura Wendling. Viitattu 22.11.2022. <https://yle.fi/uutiset/3-12538407>

/12/ Kuuluvainen, S & Särkkä, R. Kaupunkiviljelijän opas. Löydä syötävä kaupunki. Kansalaistoiminta lyhyesti. s.194. WSOY. EU 2013

/13/ Suomen siirtolapuutarhaliitto. Kaupunkiviljely. Viitattu 7.1.2023. <https://www.siirtolapuutarhaliitto.fi/kaytannon-tietoa/kaupunkiviljely/>

/14/ Ympäristöryhmän jäsen. Tuija Lujanen-Lampi. teoksessa: Louekari, M. 2020. Suomen Siirtolapuutarhaliitto ry. Mökillä ja palstalla. Kestävää kesänviettoa kaupungissa. s.12 Grano, Vaasa 2020.

/15/ Suomen Siirtolapuutarhaliitto. Siirtolapuutarhatoiminnan perusteet. Viitattu 7.1.2023. <https://www.siirtolapuutarhaliitto.fi/kaytannon-tietoa/perusteet/>

/16/ Kuhmonen, T & Hyvönen, K & Panula-Ontto, J & Saarimaa, R & Ahokas, I & Kaskinen, J & Nurmi, T. Paikallisen ruuan tulevaisuudet ja yhteiskunnalliset vaikutukset. Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Tutu-julkaisuja 1/2016. <https://www.utu-pub.fi/bitstream/handle/10024/146920/Tutu-1-2016.pdf?sequence=1> Viitattu 14.1.2023

/17/ Kaupunkiviljely.fi. Ympäristöjärjestö. Dodo.ry. Viitattu 7.1 2023. <https://kaupunkiviljely.fi/>

/18/ Vaasan kaupunki. Ristinummen viljelylaatikkopuutarha. Viitattu 8.1.2023. <https://www.vaasa.fi/tietoa-vaasasta-ja-seudusta/kehittyva-vaasa/kestava-kehitys/asukasenerginen-vaasa/ristinummen-viljelylaatikkopuutarha/>

/19/ Kuuluvainen, S & Särkkä, R. Kaupunkiviljelijän opas. Löydä syötävä kaupunki. Viljelylaatikot – Maata maattomille. s.97. WSOY. EU 2013

/20/ Oma havainnointi. Viljelykausi 2022. Ristinummen viljelylaatikkopuutarha. Kyläkeskus Kultanummi. Vaasa.

/21/ Vaasan kaupunki. Biojätteen uusi elämä – Ristinummen viljelylaatikkopuutarhan mullan tarina. Viitattu 20.3.2023. <https://www.vaasa.fi/ajankohtaista/biojatteesta-muhevaksi-kompostimullaksi-ristinummen-viljelylaatikkopuutarhan-mullan-tarina/>

/22/ Ristinummen yhteisöviljelyn ilta. 7.4.2022. Kyläkeskus Kultanummi. Vaasa.

/23/ Viljelykoulutus 1. 3.5.2022. Kyläkeskus Kultanummi. Vaasa.

/24/ Viljelykoulutus 2 ja istutustalkoot. 24.5.2022. Ristinummen viljelylaatikkopuutarha. Kyläkeskus Kultanummi. Vaasa.

/25/ Harvest night -sadonkorjuuilta. 24.8.2022. Ristinummen viljelylaatikkopuutarha. Kyläkeskus Kultanummi. Vaasa.

/26/ Turun kaupunki. Laatikkoviljely. Viitattu 5.2.2023. <https://www.turku.fi/laatikkoviljely>

/27/ Yhteistyö, Evoluutio ja Luonnonvarojen hallinta. Kurkistus vuoden 2021 aiheistoon. Viitattu 5.2.2023. <https://blogit.utu.fi/luha/kurkistus-vuoden-2021-aiheistoon/>

/28/ Kekkila. Kasvatetaan iloa -hanke. Viitattu 20.1.2023. <https://www.kekkila.fi/artikkeli/kasvatetaan-iloa/>

/29/ Kekkila. Kasvatetaan iloa -hankkeiden kuulumiset. Viitattu 20.1.2023. <https://www.kekkila.fi/milta-vuoden-2022-kasvatetaan-iloa-hankkeet-nayttavat/>

/30/ Vaasan kaupunki. Ristinummen kaupunkipuutarhassa vietettiin ensimmäistä sadonkorjuuta. Viitattu 12.1.2023. <https://www.vaasa.fi/ajankohtaista/ristinummen-kaupunkipuutarhassa-vietettiin-ensimmaista-sadonkorjuuta/>